

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ,
НАУКЕ И ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА

УДРУЖЕЊА ВАСПИТАЧА СРБИЈЕ

САВЕЗ УДРУЖЕЊА МЕДИЦИНСКИХ СЕСТАРА
ПРЕДШКОЛСКИХ УСТАНОВА СРБИЈЕ

УДРУЖЕЊЕ СТРУЧНИХ САРАДНИКА И САРАДНИКА
ПРЕДШКОЛСКИХ УСТАНОВА СРБИЈЕ

**2. КОНГРЕС
СТРУЧНИХ РАДНИКА
ПРЕДШКОЛСКИХ УСТАНОВА СРБИЈЕ
- СРПУС -**

*ПРЕДШКОЛСКО ВАСПИТАЊЕ И ОБРАЗОВАЊЕ
- КА КВАЛИТЕТНОЈ ПРАКСИ -*

2 и 3. март 2018. хотел "Палисаде" Златибор

**САЖЕТАК ЗАКЉУЧАКА
ДРУГОГ КОНГРЕСА СТРУЧНИХ РАДНИКА ПРЕДШКОЛСКИХ УСТАНОВА
СРБИЈЕ - СРПУС,
март, 2018.**

**САЖЕТАК ЗАКЉУЧАКА
ДРУГОГ КОНГРЕСА СТРУЧНИХ
РАДНИКА ПРЕДШКОЛСКИХ УСТАНОВА
СРБИЈЕ
– СРПУС, март 2018.**

**ПРЕДШКОЛСКО ВАСПИТАЊЕ
И ОБРАЗОВАЊЕ
– КА КВАЛИТЕТНОЈ ПРАКСИ**

02 / 03.03.2018. Златибор

Издавач:
Newpress Смедерево

За издавача
Аца Симић, граф. инж.

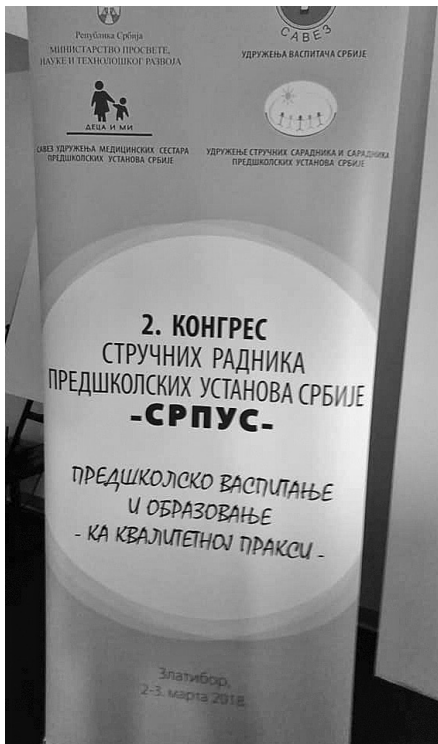
Главни и одговорни уредник
Слободанка Радосављевић

ПРОГРАМСКИ ОДБОР:

- 1. Љиљана Маролјић**, руководица групе за предшколско МПНТР
- 2. Гордана Цветковић**, МПНТР, Група за образовање мањина, социјалну инклузију и шаштиту од насиља и дискриминације
- 3. Сандра Бацковић**, саветник - координатор ЗУОВ
- 4. Оливера Вејновић**, саветник- координатор за област предшколског васпитања и образовања ЗУОВ
- 5. Слободанка Радосављевић**, председник Управног одбора Савеза удружења васпитача Србије
- 6. Јагранка Сјасић**, председник Савеза удружења медицинских сестара предшколских установа Србије
- 7. Јасмина Вулејић**, председник Удружења стручних сарадника и сарадника предшколских установа Србије
- 8. Слава Тимарац-Јованов**, педагог, Удружење стручних сарадника и сарадника предшколских установа Србије;
- 9. Александра Ружић**, секретар Удружења стручних сарадника и сарадника предшколских установа Србије;
- 10. Љиљана Драгићиновић**, представник Савеза удружења васпитача Србије у НПС;
- 11. Љиљана Тодоровић**, председник Скупштине Савеза удружења васпитача Србије;
- 12. Тамара Ђурић**, потпредседник Савеза удружења васпитача Србије
- 13. Гордана Кулић**, секретар Савеза удружења медицинских сестара предшколских установа Србије;

Штампа:
Newpress Смедерево

Тираж 300

На другом Конгресу стручних радника предшколских установа Србије СРПУС било је 400 учесника представника: Министарства просвете, науке и технолошког развоја, Завода за унапређивање образовања и васпитања, Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања, професора доктора Филозофских факултета и Високих школа струковних студија за образовање васпитача, јосћи из земаља из окружења, директора предшколских установа, представника локалних самоуправа и стручни радници предшколских установа Србије.

ЦИЉ ДРУГОГ КОНГРЕСА СРПУС који је одржан под покровитељством Министарства просвете, науке и технолошког развоја био је унапређивање компетенција васпитача, медицинских сестара-васпитача и стручних сарадника у остваривању квалитетне васпитно-образовне праксе кроз сагледавање постојећег стања из угла иницијалног образовања, инклузивности, структурних димензија квалитета, интегрисане подршке деци и породици у контексту грађења квалитетне праксе.

Циљ струковних удружења иницијатора, организатора и реализатора Другог конгреса СРПУС-а, био је позиционирање и промоција удружења и удруживања стручњака из области предшколске делатности и сагледавање могућности грађења квалитетне праксе као и место и улога стручних удружења у том процесу.

Кроз садржај сесија са различитим тематским оквирима, анализирали су се и закључци са првог Конгреса са циљем сагледавања даљег развоја, како постојеће изазове можемо ставити у функцију остваривања квалитетне васпитно-образовне праксе у вртићима.

Уводничари на пленарном делу и у сесијама, били су експерти у области предшколске делатности код нас и из ширег окружења, представници високих школа за образовање васпитача, Министарства просвете науке и технолошког развоја, Завода за унапређивање образовања и васпитања, Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања, просветна инспекција, из социјалне и здравствене делатности, локалних самоуправа и предшколских установа.

Поред пленарних предавања, постојећа искуства и могући праваци даљег разијања предшколског васпитања и образовања и грађења квалитетне праксе, сагледани су кроз и теоријска и практична разматрања у оквиру сесија са темама: -квалитет иницијалног образовања васпитача и потребе праксе; -стручно усавршавање и професионални развој; -ширење понуде и различитих програма и облика рада; -структурне димензије квалитета; -вртић као место демократичности инклузивне праксе; -интегрисан систем друштвене подршке деци и породици на нивоу локалне заједнице

На Конгресу су се отворила питања о усклађености студијских програма за образовање васпитача, важеће законске регулативе и потреба праксе, преиспитујући их у односу на: уписну политику, структуру и садржај студијских програма, стручну праксу у иницијалном образовању васпитача, као и приправништво. Један од закључака је и да је неопходно је преиспитивање иницијалног образовања осталих стручних кадрова у ПУ као и преиспитати концепт дошколовања и ускладити га са програмом целоживотног учења; потреба иновирања постојећих правилника и усклађивања са новим законским решењима и тренутним потребама праксе – хармонизовати правна акта са актима из домена друга 2 министарства која покријаву делатност предшколског васпитања и образовања.

Посебне препоруке за унапређивање система друштвене бриге о деци на локалном нивоу: подстицати формирање интерсекторских платформи; дефинисати локални план акције за децу; професионализовати стручни рад са децом; одрживост нових услуга у заједници; плуралитет пружалаца услуга; унапредити сарадњу са родитељским заједницама; унапредити квалитет процедура.

Значај и суштина организовања Конгреса и јесте у томе да се на једном месту чује шта јесте реално стање у предшколском васпитању и образовању, које су тешкоће и ограничења и који су правци грађења квалитета у процесу васпитања и образовања у најосетљивијем и најзначајнијем узрасту у одрастању детета.

УВОДНА ИЗЛАГАЊА

Слободанка Радосављевић
председник Управног одбора
Савез удружења васпитача Србије

УДРУЖЕЊА СТРУЧНИХ РАДНИКА ПРЕДШКОЛСКИХ УСТАНОВА СРБИЈЕ, ВАЖНА КАРИКА У ПРЕДШКОЛСКОМ ВАСПИТАЊУ И ОБРАЗОВАЊУ

Садашњи тренутак и тренутак који ће тек доћи, из перспективе предшколског васпитања и образовања, отвара многа питања:

- око бриге за раст и развој деце;
- око стварања услова који ће тај развој чинити сигурним, безбедним, квалитетним и достојним животу деце;
- око питања интереса друштва у коме ће живети и стварати иста та деца.

У односу на брзе промене које се дешавају на макро и микро плану, једно од суштинских питања, је питање промена у самом процесу предшколског васпитања и образовања- на свим нивоима.

На првом конгресу СРПУС, покренута су многа питања којима се и данас бавимо, а односе се на друштво у целини, на системска решења, на институције и појединце који на различите начине утичу на организацију и квалитет живота и рада у предшколским установама.

Удружења стручних радника предшколских установа Србије, важна карика у предшколском васпитању и образовању, указују на то да се треба усредсредити на структурални квалитет: средину - услове за децу, куликуларни оквир и стандарде у оквиру васпитања и образовања, оквир квалификација и квалитет обуке стручних радника, питања статуса и зарада запослених, услова рада, с посебним освртом на број васпитача (сестара, васпитача и стручних сарданика) и деце у предшколским установама, те величином предшколске установе.

СРПУС указује и на то да иницијално образовање васпитача за сад не обезбеђује одговарајуће програме на којима треба да се заснива пракса и неопходно је да се усклади да би будући васпитач могао да одговори на потребе деце која у сегментима нових технологија превазилазе васпитаче. Програми по којима се васпитачи образују не одговарају потребама васпитно-образовног процеса у предшколским установама који треба да прате живот и савремене теорије педагогије. Млади кадар који долази са појединих факултета и високих школа није припремљен за рад са децом и у старту не може да приступи одговорно и поуздано послу.

Свакако да су се дешавале и да се дешавају различите активности у циљу већег обухвата деце, изградње вртића и отварања нових простора за живот и рад деце, креирања нових различитих програмских понуда и облика рада.

И поред тих евидентних дешавања, СРПУС су веома често тражили одговоре на **отворена питања која утичу (од чега зависи) грађење квалитетне праксе предшколског васпитања и образовања**: -како нам изгледа мрежа предшколских установа; -квалитет и величина установе; -како се решава питање обухвата све деце без обзира на различите могућности и потребе; -квалитет и начин решавања организационих питања (број деце, број група, структура простора и искоришћеност ресурса, број и профил запослених..); -квалитет праксе у односу на квалитет иницијалног образовања и дошколовавања; -квалитет у односу на спрегу између онога што је обучени професионалац и стварана потреба праксе и васпитног рада;

Важна група питања, а истовремено и поље деловања у грађењу квалитета предшколског васпитања и образовања, односи се на то како прилазимо системском решавању, грађењу стратегије предшколске делатности. Да ли су то суштинска решења и по захтевима савремене концепције предшколског васпитања и образовања, решења која уважавају специфичности и захтеве саме делатности у организацији и деловању, или су то решења која се дешавају спорадично, решења која задовољавају различите (најчешће) политичке интересе и не подржавају важност и значај предшколског васпитања и образовања.

Имајући у виду да предшколске установе нису издвојена места у којима одрастају деца, већ да се у њима непрестално одвија живот деце и одраслих, да у њима деца уче и развијају се онако како се развија и друштво, користећи услове друштва, предшколској делатности треба посветити више пажње.

То је са једне стране гледано демократски приступ квалитету где се квалитет види у сусретању и заједничком раду деце, родитеља, професионалаца, заједнице.

Свесни смо да су формалне компетенције стручних радника важан индикатор квалитета у предшколству, а са друге стране је подједнако важно како се те компетенције унапређују и користите у свакодневном раду.

У процес грађења и одржања квалитета укључују се сви: деца, родитељи, професионалци, локална заједница, целокупно друштво, јер улагање у васпитање, образовање и негу у предшколском периоду за све треба да представља оно у шта треба улагати – једина инвестиција која се сигурно исплати је улагање у васпитање и образовање деце.

На путу стварања квалитетног предшколског васпитања и образовања, важно је успостави интегрисани систем и ујединити све оно што је ресурс у локалној заједници: невладин сектор, установе, организације, удружења стручних радника и нудити разноврсне и најбоље програме који су у интересу детета и породице, а самим тим и локалне самоуправе.

На овом 2. конгресу СРПУС, очекујемо реалну слику стања, приказ искустава, као и могуће правце промена ка квалитетнијем предшколском васпитању и образовању.

Јагранка Сјасић

председник

Савез удружења медицинских сестара
предшколских установа Србије

ОМОГУЋИМО ДЕЦИ БЕЗБЕДНО И ЗДРАВО ОКРУЖЕЊЕ

Квалитетна васпитно образовна пракса подразумева равноправну укљученост све деце, без обзира на социјалне, статусне, културолошке здравствене различитости, као и разлике у развојним потенцијалима и могућностима сваког детета

Савремена концепција предшколског васпитања и образовања види дете као јединствено комплетно биће које има своје моћи (уме, зна, жели, може), и доживљава свет око себе као јединствену слику у конкретним условима у којима живи и расте.

Зато је важно да окружење у коме дете расте, развија се (вртић- породица- средина) ствара услове у којима ће свако детет бити прихваћено укључено и уважено и где ће развијати своје потенцијале до максималних граница?

Да би се такви услови стварали, развијали и водили ка квалитетном окружењу за дете, неопходна је сједне стране умреженост свих релевантних институција (различитих министарства, завода, института, службе локалне самоуправе, која би допринела да дете видимо као целовито биће и да сви у систему будемо одговорни у пружању подршке детету. ...

Наша заједничка обавеза је да им омогућимо безбедно и здраво окружење, очување и унапређење здравља, као основу за квалитетан, осмишљен и садржајан васпитно образовни рад.

Са друге стране важно је створити услове да установа може бити аутономна у креирању подршке за свако дете у односу на сам контекст живота.

Када говоримо о квалитетном образовању за сву децу отварају многа питања :

Која иду ка нама

- Разумевање, спремност и отвореност свих нас, на нивоу појединаца и на нивоу институција у грађењу, стварању демократске и инклузивне праксе

- Питање компетентости и изазова у професионалном мењању и учењу

- Питање појединачних улога и одговорности

И питања која се односе на то како и на који начин се види подршка коју треба да пруже ресорне институције, односно који су то примери конкретне међусекторке сарадње у пружању подршке деци и породици, или питања улоге и одговорности свих у систему пружања подршке деци и породици.

Питања ефикасности поступка у доношењу одлука у пружању у пружању образовне, социјалне и здравствене подршке деци, одједнако битно као и поштовање истих одлука од стране локалних самоуправа.

Односно зашто је субјективни осећај стручних радника у предшколским установама да смо у битним одлукама препуштени сами себи, немамо осећај подршке и поделе одговорности у различитим ситуацијама везаним за питања стварања услова боравка деце са одређеним потешкоћама у развоју?

У пракси се сусрећемо и на дневном нивоу са ситуацијама које су често не само изазов за струку, већ отежавајући фактори у проналажењу правих решења а што је последица недостатка али и неусаглашености системских решења различитих министарстава која регулишу својим прописима област предшколске делатности.

Сви који су укључени у пружање подршке развоју, а долазе из различитих система подршке, имају прилику да уче једни од других, да унапређују своје сагледавање детета, али и да развијају и надрастају своје професионалне компетенције и улоге.

Сједне стране тежимо да развијамо заједницу која живи и учи и у коју су укљученои васпитачи, деца, родитељи, са друге стране то је често онемогућено због потпуно бесмислених и баналних несклада у односу на пример на примену хигијенско санитарних прописа.

Васпитно образовни рад кроз који свако дете добија подршку у свом развоју мора подједнако уважавати све сегменте живота детета, (здравље, социјални, емоционално развој нега и исхрана) а што све спада у функцију предшколске установе.

Сами вртићи прешли су одавно пут усмерености на здраву децу, до места одрастања за сву децу: уважавају се специфичне потребе деце у исхрани, деца са хроничним болестима имају могућност да примају пер-ос терапију и у вртићу, али за један број деце где је потреба комплекснија потребно је реаговати веома брзо, синхронизовано и ефикасно ван установе у смислу проналажења најадекватније подршке у виду личног пратиоца.

У овом моменту, деца која нису имала ту срећу да расту и развијају се као већина вршњака, присутна су, ВИДЉИВА И УКЉУЧЕНА У ВРТИЋЕ.

Одређене потешкоће везане за здравље, раст и развој, некада удружене, вишеструке, комбиноване често са инвалидитетом, ораниченим или трајним, урођене или стечене, али са истим правом и истом потребом да буду у колективу, у друштву вршњака, у складу са својим могућностима.

То јесте искорак ка квалитној пракси. И то је пре свега заслуга стручних радника предшколских установа и њихове посвећености професији.

Зашто то кажемо, јер је велики притисак на предшколске установе да углавном саме изнађу решење боравка деце која захтевају додатну образовну, здравствену или социјалну подршку.

Лично као здравствени радник, акценат стављам на здравствену подршку, спровођење терапијских процедура које стучни радници у предшколским установама немогу да обављају у оквиру васпитне групе. Све те радње захтевају поштовање и заштиту права и приватности детета, максималан опрез и строго придржавање процедура, такозваних Алгоритамских постулата.

Није сва моћ у нашим рукама, детету ћемо пружити праву подршку ако га видимо онако како оно јесте, и да подршку не препуштамо у оквирима једне струке, и не само предшколске установе већ приступимо детету без поделе на медицински и педагошки део.

Но овај конгрес је прилика да кроз дискусије, питања која можете поставити и кроз закључке конгреса, учинимо као струковна удружења додатни напор у дефинисању одређених процедура које доносе добробит како деци тако и њиховим родитељима али и стучним лицима која раде са њима и који су у фокусу овог конгреса.

Савремена предшколска делатност је велики изазов за стручне раднике, али и за сва струковна удружења. Потреба да будемо део система који вреднује учење, у континуитету учи и има потребу за целоживотним учењем, преплиће формално образовање са стручним усавршавањем планираним и организованим у оквиру струковног удружења, дајући допринос и печат професионалном развоју.

Свакако да је циљ који смо као струковна удружење поставили, базиран на потреби личног професионалног развоја, као дела личне одговорности и нашег става према послу који обављамо. Тиме доприносимо оснаживању и развијању професионалне компетенције и спремности да разумемо и стремимо ка квалитетној пракси али и да препознамо и јасно дефинишемо, искажемо ситуације у којима нам је подршка неопходна која води ка квалитетној пракси.

Желим посебно да нагласим да у оквиру струковних удружења свих стручних радника, а и кроз овај конгрес инсистирамо код свих актера и институција на поштовању законских аката и коректности у дефинисању типичних описа послова, статусу и и поштовању запослених у предшколским установама и примени принципа *IN FAVOREM LABORATORIS*, најповољније по радника, као основном постулату у припреми терена унапређивања квалитета рада.

Јасмина Вулејић

председник Удружења стручних сарадника
и сарадника предшколских установа Србије

КВАЛИТЕТ ПРЕДШКОЛСКОГ ВАСПИТАЊА И ОБРАЗОВАЊА САМОВРЕДНУЈЕМО И ВРЕДНУЈЕМО

Квалитет предшколског васпитања и образовања самовреднујемо и вреднујемо у односу на Правилник о вредновању квалитета и Стандарде квалитета рада, као рефлексивни практичари на индивидуалном плану, нивоу вртића, предшколске установе...

Цитат из књиге „Где станује квалитет“ (Ж. Крњаја, Д. Павловић Бренеселовић) гласи: „Квалитет није само место или адреса коју тражимо, него исто тако и квалитетно путовање и квалитетан пут којим идемо“.

Тему Другог конгреса стручних радника предшколских установа Србије, „Предшколско васпитање и образовање – ка квалитетној пракси“ тако и разумемо, а практичарима, да би путовање и пут били квалитетни, потребно је учешће и одговорност свих учесника на различитим нивоима система предшколског васпитања и образовања. Велики број учесника у овом путовању ка квалитету, са различитим улогама и компетенцијама, у веома различитим условима има заједнички фокус – развијање праксе дечјег вртића као подршке добробити детета и свих њених учесника.

У контексту актуелних реформских иницијатива у предшколском васпитању и образовању, компетентност свих актера на свим нивоима је важна и свако треба да да подршку другим учесницима у складу са својим моћима и могућностима, али и обавезама које законска и подзаконска регулатива прописује. Локалне самоуправе имају значајне обавезе у финансијском, али и стратешком смислу у креирању доступности и праведности предшколског васпитања и образовања у односу на децу и породице, али и велику одговорност за зараде, стручно усавршавање запослених, трошкове пословања и капитална улагања у предшколске установе. Надлежна министарства кроз интерсекторску сарадњу имају обавезу да се усагласе у обједињавању друштвене бригае о деци и омогуће да закони и правилници олакшају стручним радницима рад и професионални развој. Предшколске установе све своје ресурсе треба да ангажују у функцији обезбеђивања квалитета у свим областима, активно промовишући значај раног развоја и улогу установе и предшколског васпитања и образовања, али и да поштују неопходност свих профила стручних радника.

Законска и подзаконска регулатива је оквир у коме иницијално образовање свих профила стручних радника и стручно усавршавање и професионални развој запослених у предшколским установама, треба да обезбеђује понуду различитих програма и облика рада, водећи рачуна о

свим структурним димензијама квалитета, развијању вртића као места демократске инклузивне праксе и активном учешћу у обезбеђивању интегрисане интерсекторске подршке на нивоу локалне заједнице.

Законска и подзаконска регулатива се у периоду између првог и другог конгреса мењала и свакако утиче на професионални развој практичара и потребу да подршку њиховом професионалном развоју дају установе, локалне самоуправе, струковна удружења али и надлежна министарства, Заводи и високошколске установе.

Добар пример подршке су Пројекти:

- Пилотирање Нацрта нових Основа програма,
- Успостављање Мреже практичара за подршку предшколском васпитању и образовању
- Унапређивање квалитета оквира и процедура за вредновање предшколских установа
- Подршка унапређивању квалитета васпитно-образовног рада са децом са сметњама у развоју

Обуке које се организују и праћење примене у пракси за учеснике пројеката је драгоцено. Учешће невладиних организација и фондова је такође важно. Ипак, у новом Правилнику о сталном стручном усавршавању и напредовању у звању наставника, васпитача и стручних сарадника, ни једна од приоритетних области стручног усавршавања коју одређује министар, не односи се на предшколско васпитање и образовање. Потребе и приоритете стручног усавршавања установа планира и на основу исказаних личних планова професионалног развоја васпитача и стручних сарадника, резултата самовредновања и вредновања квалитета рада установе.

Различити услови у којима стручни радници у предшколским установама раде, не обезбеђују исте могућности и доступност програма стручног усавршавања, како је прописано Правилником. Одговорност руководства ПУ и Оснивача који финансира стручно усавршавање, на испиту је на различите начине и кад су у питању финансијска средства, али и стварне потребе за стручним усавршавањем, начин како се планира стручно усавршавање у установи и ван установе. Регионални центри за стручно усавршавање запослених у образовању значајно могу да побољшају услове за професионални развој, као организатори програма и стручних скупова, размену искустава и праксе више установа.

Желим да истакнем улогу струковних удружења у сегменту стручног усавршавања кроз обезбеђивање програма стручног усавршавања, а посебно кроз стручне скупове, који снажно подржавају практичаре и омогућују им увид у актуелна дешавања, размену, дискусију и мотивацију да преиспитују своје ставове и уверења, упознају праксу других вртића и компетенцију рефлексивног практичара граде и унапређују. Добра пракса, која би могла више да се примењује су и регионални стручни скупови – како би више практичара имало прилику да се стручно усавршава.

Нови Правилник даје могућност акредитације стручног скупа на годину дана и више понављања, што свакако олакшава ову врсту подршке.

У процесу доношења су компетенције васпитача и стручних сарадника, али је важно да сваки практичар на личном плану промишља, анализира своје ставове и уверења, мења их кроз коинтитуирано учење и преиспитивање своје праксе, креира услова за критичку размену и подршку и повезивање. Само тако можемо превазилазити, чест осећај да нам се нешто „немеће одозго и споља“ ...

Саставни део професионалног развоја јесте и развој каријере напредовањем у одређено звање. Менторска подршка унутар установе, кроз коришћење ресурса стручних радника који стичу звања као вид напредовања у струци, треба да добије прави смисао јасним дефинисањем њихове улоге и статуса у установи у којој раде и стручној јавности.

Квалитетно путовање до адресе на којој станује квалитет обогаћује сваки практичар. Креира и поставља на путу нове знакове и путоказе, прати путоказе других практичара, упознаје нове хармоничне пределе, превазилази препреке, мења сопствени план како би доживео нова искуства и разумео различитости, дао себи и другима прилике да негују радозналост, сарадњу и гради поверење у себе и друге.

ИЗВЕШТАЈИ СА СЕСИЈА

Др **Гордана Мијаиловић** уводничар, директор Високе школе струковних студија за васпитаче и пословне информатичаре-Сирмијум, Сремска Митровица

КВАЛИТЕТ ИНИЦИЈАЛНОГ ОБРАЗОВАЊА СТРУЧНОГ КАДРА И ПОТРЕБЕ ПРАКСЕ

Прва сесија другог Конгреса стручних радника предшколских установа Србије била је посвећена квалитету иницијалног образовања стручног кадра и потребама праксе. На сесији је учествовало око 60 учесника различитих профила: васпитачи, медицинске сестре, стручни сарадници, наставници школа које образују васпитаче и медицинске сестре, представници МПНТР.

У уводном излагању др Гордана Мијаиловић је отворила питања о усклађености студијских програма за образовање васпитача, важеће законске регулативе и потреба праксе, преиспитујући их у односу на: уписну политику, структуру и садржај студијских програма, стручну праксу у иницијалном образовању васпитача, као и период приправништва.

Закључаци:

Након излагања референата, отворена је дискусија, а потом су донети следећи закључци:

- Истакнута је потреба за повезивањем високошколских установа, међусобно и са предшколским установама у циљу хармонизовања студијских програма образовања васпитача, медицинских сестара и стручних сарадника и усклађивања са потребама праксе;
- Неопходно је унапређивање студијских програма иницијалног образовања васпитача у правцу интегрисаног приступа курикулуму;
- Неопходно је преиспитивање обима, садржаја и начина реализације стручне праксе у иницијалном образовању васпитача, са циљем тражења бољих модела, кроз партнерство са предшколским установама;
- Наглашен је проблем образовања кадра за рад са децом јасленог узраста кроз програме доквалификације и преквалификације, који не обезбеђују потребне компетенције за остваривање програма неге и васпитања деце овог узраста;
- Неопходно је преиспитивање иницијалног образовања осталих стручних кадрова у ПУ;
- Неопходно је преиспитати концепт дошколовања и ускладити га са програмом целоживотног учења;
- Истакнута је потреба за преиспитивањем концепта испита за лиценцу.

Модератор: **Љиљана Драјушиновић**, васпитач, ПУ Врачар, Београд

СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ И ПРОФЕСИОНАЛНИ РАЗВОЈ

У уводном излагању проф. др Драгане Павловић Бренеселовић истакнут је значај учења као основе за континуиран развој како појединца, тако и саме установе. Да би се кроз концепт стручног усавршавања омогућио развој, потребно је преиспитати сваки вид регулисане и ван-контекстуалне праксе учења. Кроз метафору разбоја, даје се путоказ како стручно усавршавање може да подржи преиспитивање вредносних система у вртићу, као и практично деловање кроз повезивање теорије и праксе. Да би васпитачи и стручни сарадници развијали своју компетентност у оквирима свакодневне праксе, потребно је на нивоу вртића, али и ширег система подржати основна полазишта која чине споне овог разбоја: рефлексивни практичар, заједница учења, партнерство и системске промене. У односу на ова полазишта се успоставља и систем стручног усавршавања, професионалног напредовања, гради квалитет праксе вртића и успоставља политика грађења квалитета, користећи разне нити вунице (облици стручног усавршавања и носиоци) којима се тка оваква слика учења: семинари/обуке, стручни скупови, стручне посете, хоризонтално учење међу колегама, менторство, истраживања, пројекти, излагања, стручни радови... које покрећу истраживачи, факултети, Заводи, министарство, предшколске установе, удружења, невладин сектор...

На основу излагања референата издвојене су следеће теме:

- Стручно усавршавање на нивоу појединаца у оквиру које су се отварала питања о личном ангажовању, (не)мотивисаности за стручним усавршавањем и улогом бодова, о појединим компетенцијама (нпр. дигиталним), о рефлексивном практичару,
- Подршка установе при стручном усавршавању кроз примере планирања и организације СУ, значају процеса самовредновања и ослањања на сопствене ресурсе у установи, о њеним специфичностима и заједници која учи,
- О проблемима, доступности и по којим добрим примерима облика стручног усавршавања који се најчешће похађају (нпр. обуке и ст. скупови) и значајним ефектима неформалнијих облика које организује установа или сам појединац,
- О значају умрежавања појединаца и институција, самих вртића, мреже практичара.

У оквиру дискусије повучена је паралела између шеме разбоја као препоруке и тема о којима се излагало како би у оквиру постојеће праксе препознавали смернице за даље преиспитивање улоге стручног усавршавања. У оквирима садашње доминантне праксе која ставља фокус на појединца, нудила су се парцијална решења (како мотисати запослене, како обезбедити боље ефек-

те...) али и поједини искораци. Истакао се значај самовредновања установе у циљу освешћивања проблема праксе и прављење корака (акција) за њихово решавање и значај повезивања, грађења поверења и преиспитивање праксе са колегама у самој установи и другим вртићима.

Закључци:

- Потребно је преиспитати постојећи систем и приступ стручном усавршавању у односу на то колико покреће и подржава учење и развој (промену) појединца у оквирима установе у којој ради;
- Сагледати да ли се и на који начин на свим нивоима (ниво појединца, установе, Правилник о сталном стручном усавршавању, Заводи, министарство) подржава промена „изнутра“ тј. улога рефлексивног практичара, развијање заједнице учења, умрежавање носиоца стручног усавршавања и континуирано тежи реструктурирању постојећег система стручног усавршавања.

Модератор: **Сандра Бацковић**, саветник координатор,
Завод за унапређивање образовања и васпитања

др **Лигија Мишкељин**, уводничар, доцент, Филозофски факултет у Београду

ШИРАЊЕ ПОНУДЕ РАЗЛИЧИТИХ ПРОГРАМА И ОБЛИКА РАДА

У уводном излагању, тема програмске диверсификације отворена је освртом на закључке 1. конгреса СРПУС и проблематизована кроз разматрање значења контекста друштвене подршке деци на раном узрасту и њиховим породицама и наглашавање васпитно-образовне праксе као етичке праксе, засноване на хуманистичким начелима поштовања људских права на једнакост, равноправност и учешће. У том контексту, ширење понуде програма и облика рада установа сагледава се као простор могућности за промовисање и грађење услова за остваривање права у образовању – права на учешће и подршку добробити деце, родитеља, васпитача. Дат је осврт на досадашња искуства установа које су, најчешће кроз подршку пројеката, оствариле одређене помаке у развијању шире програмске понуде и разумевању улоге и функције предшколске установе. Пројектима подржано развијање унутрашњих ресурса установа допринело је проактивном приступу у погледу оптималног коришћења постојећих просторних, кадровских и финансијских капацитета установе и повећаној видљивости установе у конкретној локалној заједници. Спрем-

ност за промену кључних актера показала се као пресудан фактор у прављењу искорака у стварању разноврсније понуде програма. Актуелне мере образовне политике усмерене су на повећање доступности и унапређивање праведности система као и на развијање квалитета праксе кроз диверсификацију организационих облика и програма предшколског васпитања и образовања. Полазећи од различитих пракси установа у досадашњем развијању посебних и специјализованих програма, нов начин дефинисања различитих облика и програма васпитно-образовног рада (члан 18. Закона о предшколском васпитању и образовању) има за циљ да допринесе јаснијем тумачењу сврхе ширења програмске понуде предшколске установе, како од стране оснивача и предшколске установе, тако и родитеља и других заинтересованих страна. Такође, интенција је да се мотивише оснивач предшколске установе да различите програме и облике третира као подједнако важне у остваривању прописаних циљева и принципа предшколског васпитања и образовања и да подржи њихово остваривање. Програми и облици васпитно-образовног рада, могу испуњавати различите функције (неге, васпитања и образовања деце, одмора и рекреације, пружања подршке породици, неговања језика и културе националне мањине, посредовања појединих подручја културе, науке и уметности), а предшколска установа их креира и остварује уважавајући особености локалног контекста, односно према утврђеним потребама и интересовањима деце и породица и специфичностима локалне заједнице. Изменама Закона предвиђен је правни основ да министар пропише ближе услове за остваривање облика и програма које остварује предшколска установа, који треба да се заснива на јасном концептуалном оквиру диверсификације програмске понуде предшколских установа. Ширење програмске понуде установа није само питање повећања обухвата деце, већ изискује стално промишљање о квалитету остваривања предшколских програма. Током уводног излагања као и у дискусији, поставило се познато питање – зашто је диверсификација тако тешка. Апострофирана су питања разумевања природе промене, као и самог приступа на који се ослањају напори усмерени ка ширењу облика и програма – помак од економске перспективе, ка перспективи права детета и уважавању вредности конкретне локалне заједнице.

Закључци:

- Представљена различита искуства установа и из различитих перспектива (јавна и приватна предшколска установа; директори, стручни сарадници, представници јединице локалне заједнице) потврдила су уверење да није могуће предлагање униформних решења, као и да највећи помаци постоје у срединама у којима су остварена чврста повезивања и партнерства са јединицом локалне самоуправе, институцијама и организацијама у локалној заједници, са породицама;
- Предшколске установе препознају своју одговорност у процесу покретања промене: без иницијативе и посвећености установе, промена се не може покренути нити одржати;
- Неопходно је подрбно се упознати са изменама у легислативном оквиру (укидање посебних и специјализованих програма на нивоу Закона о основама система образовања и васпитања;

прописивање норме непосредног васпитно-образовног рада васпитача на остваривању различитих програма и облика; измене чланова Закона о предшколском васпитању и образовању који уређују остваривање различитих облика и програма васпитно образовног рада), пре иницирања даљег рада на доношењу новог подзаконског акта којим ће се ближе уредити остваривање различитих облика и програма васпитно-образовног рада;

- Различити ставови и очекивања практичара у погледу степена регулације ове области указује на различита разумевања значења програмске диверсификације у делатности предшколског васпитања (од очекивања и захтева да се са централног нивоа пропишу врсте и начини остваривања облика и програма васпитно-образовног рада до очекивања и аргументације да пракса треба да изнедри своје различите моделе диверсификације програмске понуде унутар заједничког општег оквира);

- Неопходна је иницијатива ка надлежним државним органима која ће артикулисати јасне захтеве предшколских установа за изузимање из рестриктивних прописа у области новог запошљавања и додатног радног ангажовања, а који су идентификовани као једна од кључних објективних препрека у ширењу програмске понуде;

- Потребно је у наредном периоду више радити на развијању проактивнијег приступа струковних удружења у делатности у покретању иницијатива и давању конкретних предлога у циљу унапређивања квалитета праксе дечјих вртића.

Модератор: *Љиљана Маролић*, руководилац
групе за послове предшколског васпитања и образовања
Министарство просвете, науке и технолошког развоја

Милка Кеџер, уводничар, просветни инспектор, град Београд

СТРУКТУРНЕ ДИМЕНЗИЈЕ КВАЛИТЕТА

Општи став: за остваривање квалитетне праксе један од битних предуслова је постојање добрих структурних димензија квалитета.

Након уводног излагања и излагања референата, издвојене су следеће мање радне групе:

- група која се бавила образовном политиком у домену дефинисања структурних димензија квалитета,

- група која се бавила системом мера и подршке на нивоу локалне самоуправе у циљу обезбеђивања структурних димензија квалитета,
- група која се бавила структурним димензијама квалитета на нивоу установе и васпитне групе.

Закључци:

- Законодавни оквир (ЗОСОВ, Закон о предшколском васпитању и образовању) је добар, али проблеми настају на нивоу примене;
- Постојеће правилнике треба иновирати и ускладити са новим законским решењима и тренутним потребама праксе – хармонизовати правна акта са актима из домена друга 2 министарства која покријаву делатност предшколског васпитања и образовања;
- Преиспитати норматив о утврђивању економске цене (Правилник о мерилима за утврђивање економске цене програма васпитања и образовања у предшколским установама);
- Дефинисати и раздвојити стручне сараднике по профилима и за сваки профил одредити број припадајућих стручних сарадника за установу; повећати број стручних сарадника и медицинских сестар на превентиви (за обе смене);
- Повећати број просветних саветника у школским управама који се баве пословима предшколског васпитања и образовања и који су својим иницијалним образовањем усмерени на ову област;
- Повећати број просветних инспектора ради веће доступности установама у делу превентивних надзора и службених саветодавних посета;
- Јачати мрежу практичара (саветника-спољних сарадника) који су подршка предшколским установама;
- Решити неусклађеност по локалним самоуправама у делу који се односи на (не)признавање накнадно достигнутог нивоа образовања васпитача, ради смањења утицаја конфузне ситуације на квалитет извођења васпитно-образовног рада;
- Указати поново на штетне последице Уредбе о забрани запошљавања, које установе доводе у ситуацију да послују незаконито са великим бројем запослених на одређено радно време и са недовољним бројем васпитног особља у односу на број група/деце;
- Законодавац да се прецизно одреди по питању руковођења у приватним предшколским установама, као и радно време запослених медицинских сестара –васпитача, васпитача и стручних сарадника у приватном сектору, у циљу квалитетне неге и васпитања и образовања све деце предшколског узраста ;
- Јачати капацитете за планирање и управљање развојем предшколског васпитања и образовања на нивоу локалних самоуправа (капацитети, ресурси, ресори друштвене делатности...), утврђивање приоритета развоја-развој мреже установа, повећање обухвата, транспарентност пла-

нирања буџета, одређивање буџета за приоритете, и јасно дефинисање и утврђивање система одговорности локалне самоуправе за спровођење плана развоја;

- Јачање двосмерног стратешког партнерства између локалних самоуправа и предшколских установа и увезивање сектора на локалном нивоу;
- Разрада модела за планирање и финансирање на локалном нивоу у складу са специфичностима локалне самоуправе и предшколске установе;
- Приспитување норматива о броју деце са посебним акцентом на увећање броја деце у групама и услове под којима се то злоупотребљава у пракси;
- Подељена су мишљења стручне јавности о функционисању развојних група;

Модератор: *Марина Аризановић*, васпитач, ПУ Лесковац

Јасмина Вулејић, уводничар, стручни сарадник, ПУ Шабац

ВРТИЋ КАО МЕСТО ДЕМОКРАТСКЕ ИНКЛУЗИВНЕ ПРАКСЕ

Кроз излагање уводничара и изношење искустава кроз излагања референата, сама тема је приказана кроз више сегмената: законске регулативе, тумачење и разумевање инклузивног образовања, кроз податке са терена о укључености деце из осетљивих група, кроз контекст васпитно образовног рада и живота деце и одраслих, кроз питање компетенција професионалаца које су важне за планирање рада и пружање подршке свој деци, кроз питања повезаности и умрежавања свих на различитим нивоима када је у питању пружање подршке свој деци и посебно деци из осетљивих група.

Након излагања свих референата организована је дискусија у мањим групама које су тему демократичност и инклузивност у раду анализирали из неколико различитих углова:

I Вртић као место демократске инклузивне праксе из угла стратешког опредељења и законске регулативе

Закључци

Значај инклузивног образовања види се у: остваривању права деце на образовање, права деце у самом процесу образовања, у загарантованом праву на образовање, укључивању и обухвату све деце, умрежавању свих надлежних министарстава и институција.

- Законска регулатива у принципу чини добру основу и темељ грађења инклузивне праксе.
- Развијање инклузивног окружења базира се на развијању односа, добробити, укључености, уважавању све деце и свих одраслих.
- Као закључак, а истовремено и правац даљег деловања истакнут је значај и потреба информисаности свих запослених о садржајима законске регулативе као обавеза, односно активитет свих у познавању, разумевању и прихватању прописа (а да то не буде само обавеза појединаца или тимова).
- У даљем стварању демократске и инклузивне праксе веома је значајно на индивидуалном и заједничком плану преиспитивање ставова, уверења и вредности који говоре о постојању такве праксе.
- Један од увида односио се и на потребу информисања и упућивања родитеља на све законске регулативе које су значајне за њих.
- Закључак који је истакнут као веома значајан односио се на поштовање прописа у непосредној примени у пракси, тим пре што је речено да су законске регулативе у основи добре за грађење демократичности и инклузивности праксе. Кроз поштовање законске регулативе обезбедили би се услови стварања квалитетне праксе а поштовање је обавезујуће за локалне самоуправе, руководство установа као и за појединце (Регулисање поштовања/ непоштовања закона).

II Вртић као место демократске инклузивне праксе из угла саме праксе закључци:

- У малој групи и кроз дискусију свих учесника издвојили су се неки изазови истовремено и као закључци на којима је важно радити у континуитету на различитим нивоима, (министарства, локалне самоуправе, институције, установе, појединци).
- Изазови и промишљања како видимо и како нам стварно изгледа простор, окружење, да ли је оно подржавајуће за сву децу.
 - Изазови и промишљања какви су нам ставови о инклузивном образовању и како га видимо у непосредном раду.
 - Изазови и промишљања како видимо своје компетенције, какав нам је доживљај компетенција на личном плану и како их видимо кроз рад.
 - Изазови и промишљања када је у питању процес стручног усавршавања, како га сагледавамо и планирамо. У том контексту важно је истакнути да је неодвојиво питање квалитета праксе и иницијалног образовања, како и у ком домену иницијално образовање треба да се мења да би кроз студирање будући практичари могли да граде демократску инклузивну праксу.
 - Изазови и стално преиспитивање карактеристика инклузивног образовања у пракси, шта су најчешћи ослоњци те праксе, да ли у индивидуалном / третманском приступу или у богатству вршњачке подршке и контекста у коме група делује.

- Изазови у пракси су и у увиду да ли градимо функционалну сарадњу са породицом као потреба да се обезбеди континуитет у искуству детета и пружању подршке.

- Изазови у пракси, како и да ли организујемо разноврсност програма и услуга, како целодневни (устаљен) не би био једини облик рада.

- Изазови и мењање праксе у организационим питањима, начину формирања група, број група и величина установе, број и профил запослених. Искуства других средина, педагошко психолошки захтеви указују на то да је квалитет праксе у директној вези са овим показатељима.

- Изазов у пракси је и стално јачање и развијање хоризонталног учења, умрежавање у и ван вртића, значај раног учења.

- Предшколске установе су у обавези да заједно са оснивачем мапира потребе све деце и породица, да у односу на то даје предлоге различитих облика и програма рада .

- У складу са потребама стручног усавршавања а у циљу подизања квалитета образовања за сву децу, неопходно је контуирано и обавезујуће финансирање од стране локалне самоуправе тог дела делатности.

III Вртић као место демократске инклузивне праксе из угла рефлексije закључци:

Угао рефлексije, кроз низ питања, омогућава нам да добијемо слику како стварно изгледа моја/наша пракса. Када говоримо о демократичности и инклузивности у дискусији су излистана нека промишљања и питања:

- Да ли је у установи/ вртићу остварена координација активности, подела одговорности.

- Да ли је успостављена координација активности са локалним окружењем.

- Да ли је у односу на то развијена унутрашња и спољашња мрежа подршке и за децу и за одрасле.

- Када говоримо о мрежи подршке да ли је она видљива у пракси кроз различите секторе (ниво државе и ниво локалне самоуправе).

- Да ли је успостављена мрежа подршке када је у питању транзиција деце у вртићу и прелазак на следећи ниво образовања, школу. Планирање транзиције као подршка за сву децу и као двосмерна комуникација и усаглашавање свих у транзицији.

- Да ли имамо увид колико је у пракси присутна индивидуализација, коперативно учење, вршњачка подршка...

- Поседна група питања односила се на питања компетенција. Рефлексija у односу на то су питања да ли нам компетенције омогућавају препознавање и поштовање различитости све деце; колико нас јачају у личној сигурности и спремности на промишљања како дајем подршку детету; да ли ми омогућавају разумевање прописа и њихову оствареност у практичном деловању; да ли ми омогућавају да будем професионално отворен и спреман да градим односе, размењујем; да

ли јачају моју / нашу осетљивост за препознавање различитих потреба код деце (да их стварно видим, чујем, дам подршку).

IV Вртић као место демократске инклузивне праксе из угла квалитета закључци:

Демократичност, инклузивност, доступност предшколског васпитања и образовања за сву децу, неодвојиво је од питања квалитета праксе. Размењујући показатеље квалитета на нивоу мале и велике групе од стране ућесника сесије истакнуто је следеће:

- Најефикасније учење за дете/за сву децу, остварује се у социјалном контексту, кроз односе међу децом, односе са одраслима, окружењем.

- У процес учења, оно што се дешава у вртићу, директно или индиректно су укључени (требало би да буду), сви у заједници а не само они који су директно у вртићу, отуда је отвореност вртића оно што осликава квалитет праксе.

- Квалитет показује постојање сарадње, умреженост, подела одговорности, размењивање и заједничко планирање, развијена пракса промишљања.

- Квалитет одређује начин укључености родитеља и отвореност ка њима, да поред добре сарадње градимо и партнерство са њима.(родитељ је у прилици да буде укључен, да учествује у доношењу одлука, да се пита, да предлаже).

- Квалитет се види у приступу планирања рада који полази / уважава сам контекст одрастања и живота деце и одраслих, не поставља се изнад или ван онога што се дешава у групи, окружењу, односима.

- Квалитет васпитно образовног процеса види се у томе колико је усклађен је са оним што дете/ деца могу, на њиховим снагама и моћима, искуству а не фокусира се на издвојеном проблему који неко дете има.

- Квалитет се сагледава и кроз орјентацију да прлагођавамо средину, начин рада, правимо избор материјала, приступа... према потребама и могућностима детета/деце а не на орјентацији да мењамо децу и њих прилагођавамо средини.

- Квалитет је видљив и по томе ако се и деца и одрасли који су са њима осећају добро, уважено, укључено, сигурно...

Модератор: *Слава Тимарац Јованов*, професор педагогије

ИНТЕГРИСАНИ СИСТЕМ ДРУШТВЕНЕ ПОДРШКЕ ДЕЦИ И ПОРОДИЦИ НА НИВОУ ЛОКАЛНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ

Сви учесници сесије се слажу да интегрисани систем предшколског васпитања и образовања обезбеђује остваривање различитих функција: подршку целовитом развоју и добробити деце, негу, превентивно-здравствену и социјалну заштиту деце, компензаторну функцију, функцију припреме за полазак у школу и целоживотно учење, подршку васпитној функцији породице. Да би брига о породици и деци у таквој констелацији односа у „потпуности обухватила породицу“ неопходна је чврста интерсекторска сарадња, нарочито 3 ресора у држави – система социјалне заштите, здравственог система и система образовања

Закључци:

- Чињеница је да на глобалном (Конвенција о правима детета) и државном нивоу постоје позитивни прописи који регулишу ову тематику, као што је и чињеница да се реализација дечијих права одиграва на локалу. Локалне институције које се баве децом (Центри за социјални рад, Домови здравља, породилишта, Матичне службе, предшколске установе, разна струковна удружења и невладин сектор) свако у свом домену раде на примени и остваривању дечијих права па тако и даље инсистирати на квалитетној интерсекторској сарадњи између три система: образовног, здравственог и система социјалне заштите и свих осталих који у фокусу имају дете;

- Прецизно дефинисати делокруг рада и одговорност у оквиру сваког система појединачно и неговати редовну комуникацију између система/колега;

- Служба за друштвене делатности на нивоу локалне самоуправе треба да увезује системе (прикупљање података о деци, мапирање деце) и да о томе обавештава предшколску установу – заједнички састанци са представницима сва три система;

- На нивоу заједнице дефинисати посебан „локални план акције за децу“ и поступати у складу са њим; кроз постојање и рад Савета са интегралну социјалну политику чији је циљ подршка свим остљивим групама становништва, кроз Локални Акциони план (ЛАП) који третира проблематику децу из рањивих група као и конкретне активности на побољшавању остваривања права детета кроз укључивање у здравствени, односно образовни систем;

- Радити на стварању услова за проширење капацитета и програма услуга – налазити начине да обухват деце буде већи, у складу са националном стратегијом васпитања и образовања; Предшколске установе би требало да своје просторне и кадровске ресурсе усмере ка деци која нису обухваћена редовним програмима (специјализовани програми уз подршку локалне

самоуправе) чиме би се повећао обухват деце. На сеоском подручју требало би укључити сву децу од 3,5 до 6,5 година и тако стимулирати развој деце, кроз рад у мешовитим групама различитог узратса деце повећавати обухват (обезбедити подршку сеоским породицама и тако смањити миграције становништва);

- Ојачати стручну службу сарадњом са социјалним радницима из Центра за социјални рад, мапирати децу из неприступачних средина, руралних подручја, осетљивих група како би поштовали основна дечја права у овом узрасту, а самим тим дошли и до квалитетније васпитно-образовне праксе, потребно је пре свега тзв. „невидљиву децу“ укључити у постојећи систем;

- Радити на потписивању протокола сарадње свих институција на територији општина које се баве децом; Затим, основати Координационо тело на нивоу локане самоуправе које ће сачињавати представници институција које се баве породицом са децом, уз потписивање обавезујућих протокола који регулишу поступање у датим околностима сваког од локалних актера (нпр. породично и вршњачко насиље);

- Поставља се питање колико се на студијама у свом иницијалном образовању школујемо за интегрисану бригу о деци – врло мало предмета усмерава на систем социјалне заштите; Одржати трибину на ту тему или евентуално потражити мишљење стручњака;

- У већој мери подстицати услуге “Лични пратилац“ или „Породични сарадник“ за децу која имају тешкоће у развоју – пружати подршку породицама у ризику (подршка сва три ресора: система социјалне заштите, здравственог система и система образовања).

Посебне препоруке за унапређивање система друштвене бриге о деци на локалном нивоу: подстицати формирање интерсекторских платформи; дефинисати локални план акције за децу; професионализовати стручни рад са децом; одрживост нових услуга у заједници; плуралитет пружалаца услуга; унапредити сарадњу са родитељским заједницама; унапредити квалитет процедура.

Модератор: *Марија Сћарчевић*, директор ПУ „Дечије царство“, Велика Плана

Учесници другог Конгреса СРПУС на самом скупу, а остали чланови струковних удружења на састанцима окружних удружења васпитача, медицинских сестара –васпитача и стручних сарадника, су попуњавали анкету ПИТАЊА-ДИЛЕМЕ-ПРЕДЛОЗИ у односу на квалитет васпитно образовне праксе.

Анкету је укупно попунило 2157 стручних радника, вшто износи 12 % од укупног броја стручних раника предшколских установа Србије :

ПИТАЊА – ДИЛЕМЕ - ПРЕДЛОЗИ

1. У РАЗВИЈАЊУ КВАЛИТЕТНЕ ПРАКСЕ У ПРЕДШКОЛСКОЈ УСТАНОВИ НАЈВЕЋИ

***Изазови су:**

2. КАКО ПО ВАШЕМ МИШЉЕЊУ ИНИЦИЈАЛНО ОБРАЗОВАЊЕ

(васпитача, медицинских сестара и стручних сарадника) **МОЖЕ У ВЕЋОЈ МЕРИ ДА ПОДРЖИ / РАЗВИЈА КВАЛИТЕТ У ПРЕДШКОЛСКОЈ ДЕЛАТНОСТИ?** (критеријуми уписа, ниво образовања, начин студирања, студијски програми, стручни кадрови)

3. * ШТА ЈЕ У ВАШОЈ ПРЕДШКОЛСКОЈ УСТАНОВИ ПОКАЗАТЕЉ КВАЛИТЕТНОГ ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНОГ РАДА?

**** Шта предузимате да побољшате квалитет васпитно-образовне праксе?**

***** Шта Вам не дозвољава да постигнете квалитет?**

4. КАКО СТРУКОВНА УДРУЖЕЊА ДОПРИНОСЕ ПОБОЉШАЊУ КВЛИТЕТА ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНОГ РАДА?

КВАНТИТАТИВНА АНАЛИЗА АНКЕТЕ ПО ПИТАЊИМА
1. У РАЗВИЈАЊУ КВАЛИТЕТНЕ ПРАКСЕ У ПРЕДШКОЛСКОЈ УСТАНОВИ НАЈВЕЋИ
ИЗАЗОВИ СУ:

	Фреквенца одговора
ВЕЛИКИ БРОЈ ДЕЦЕ У ГРУПИ.....	423
- многобројне групе	
- непоштовање норматива	
- велика присутност деце	
САРАДЊА СА ПОРОДИЦОМ.....	302
- сарадња са родитељима	
- укључивање родитеља у в.о. процесе	
- учествовање родитеља у креирању програма	
- рад са родитељима као партнерима у подстицању развоја њихове деце	
- дружење са родитељима	
- све већи захтеви родитеља	
- незаинтересованост родитеља за активно учешће	
- мешање родитеља у в.о. рад- неповерење у васпитача	
МАТЕРИЈАЛНИ РЕСУРСИ.....	265
- неадекватни услови за рад/ боравак деце	
- безусловне собе за децу/ мале собе	
- неуређена средина	
- неоплемењена средина за рад	
- недовољно средстава за рад/ потрошног материјала/ играчака/ дидактике	
- васпитач се сам сналази за све, решења "помоћу штапа и канапа", "од ничег нешто"	
- засићење дидактичким средствима	
- адекватно коришћење постојећих ресурса	
СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ,	144
- имплементирање знања и искустава са семинара	
- увођење нових знања у раду	
- превазилажење уобичајеног начина рада и рутине	
- новине у раду	
- мотивисаност, жеља за сталним учењем/ напредовањем	
- воља и жеља за учењем	
- отвореност за стално напредовање и усавршавање	
- <i>стручно усавршавање</i>	
- <i>недовољно средстава за стручно усавршавање</i>	

ИНКЛУЗИЈА.....	269
- рад са децом са посебним потребама	
- одсуство подршке у раду са децом са посебним потребама (стључна служба, асистенти, руководиоци...)	
- рад са децом са посебним потребама у прекобројним групама	
- тешкоће при изради и примени ИОП-а	
- како организовати ефикасан рад са децом са посебним потребама	
- прихватање инклузије и унапређивање вештина за рад са децом са посебним потребама	
- израда материјала за рад са децом са посебним потребама	
ОДНОСИ-КОМУНИКАЦИЈА-САРАДЊА	234
- сарадња са колегама/ собним колегиницама	
- комуникација: добра комуникација са колегама, родитељима...	
- добри међуљудски односи	
- тимски рад	
- усклађивање, договарање са колегама	
- сарадња са стручном службом – недостаје стручна служба; простор за унапређивање сарадње; недостатк сарадње...	
ПРОЈЕКТИ	222
- увођење пројектног планирања	
- учешће у пројектима	
- писање/ вођење пројеката	
- пројектни приступ учењу	
ИНДИВИДУАЛИЗАЦИЈА	98
- индивидуализација у раду	
- уважавање индивидуалних особености	
- планирање в. о. рада у складу са потребама и интересовањима деце	
- потребе и интересовања деце имплементирати у програмске садржаје и в.о. рад	
САРАДЊА СА ЛОКАЛНОМ ЗАЈЕДНИЦОМ	68
- повезивање и унапређивање сарадње са локалном заједницом	
- повезивање и умрежавање са осталим образовним и институцијама културе	
- сарадња са основним школама	
МЕШОВИТЕ ГРУПЕ	54
- рад у мешовитим групама	
РАЗМЕНА ПРОФЕСИОНАЛНИХ ИСКУСТАВА	51
- размена искустава са колегама	
- сарадња са другим врћићима	
- повезивање са другим предшколским установама	
- умрежавање са осталим институцијама образовања	
- хоризонтално учење	

САМОВРЕДНОВАЊЕ	42
- процес самовредновања	
- остваривање стандарда	
- све оно што је наведено у стандардима спровести у пракси	
ДОКУМЕНТАЦИЈА	37
- обимна "папирологија"	
- обимна документација	
- "преклапање" онога што се пише	
РАД СА ДАРОВИТОМ ДЕЦОМ	31
- рад са надареном децом	
- усклађивање рада са децом са посебним потребама и даровитом децом	
НЕДОСТАТАК СТРУЧНОГ КАДРА	29
- недостатак радника у ситуацијама боловања/ одсуства...	
ОРГАНИЗАЦИЈА РАДА	27
- организација рада у предшколској установи	
ПРОПИСИ	19
- неусклађеност прописа и праксе	
- непотребна и бесмислена ограничења	
- забране/ прописи	
- здравствени/ санитарни	
ПОДРШКА РАЗВОЈУ ЛИЧНОСТИ ДЕТЕТА	16
- развити код деце самопоуздање	
- позитиван однос према вршњацима и одраслима	
- "...оспособити дете за живот, припремити дете за оно што га очекује у животу. Развијати код детета сампоштовање, емпатију..."	
ДИВЕРСИФИКАЦИЈА- ПРИМЕНА И УСКЛАЂИВАЊЕ ДРУГИХ ПРОГРАМА СА ОСНОВАМА	16
.....	
- усклађивање са Основама других програма: Монтесори, Валдорф, Менса; Ређо Емилија...	
- ширење понуде различитих програма	
УПИС ДЕЦЕ	13
- спровођење политике уписа по приоритетима	
АКЦИОНА ИСТРАЖИВАЊА	9
МАНИФЕСТАЦИЈЕ	8
- учествовање на различитим манифестацијама са децом	

ЦЕЛОВИТИ ОДГОВОРИ

- "...истираживање, такмичење са самим собом, стицање пошребних вештина, стварање здравих партнерских односа, постићи осећај сигурности.."
- "...uvoђење новина у рад са децом и излазак из клишеа досадашњега рада, квалитетнија и боља сарадња са локалном заједницом и успахова од значаја за рад у вртићу"
- "...укладити теоријска знања са практичним и све што прилагодити пошрбама деце.."
- "...највећи изазов је сарадња васпитач- деце. Ако је та сарадња квалитетна све остало се може довести у ред, али ако се што не оствари у позитивном смислу, нема квалитетне праксе.."
- "...развити код деце самопоуздање, одговорности и позитиван однос према вршњацима и одраслима. задовољити пошрене и интересовања и остварити добра односа са децом, родитељима и колеџима.."
- "...неовање ошворености деце за доживљаје, дружење помоћи за постицање самосталности.."
- "...подржавање и ошлењивање спонтаног израза деце у односу на околину.."
- "...добро проценити личности деце, активности прилагодити његовим пошредама и интересовањима.."
- "...проналажење нових начина учења, развој критичког мишљења код деце, уважавање васпитача у сарадничким односима у интересу најредовања деце.."
- "...сшшавање деце из страха од реакције родитеља.."
- "...пошшовање права свих учесника у в.о. процесу.."
- "...забране, јуно штоа би хтео да радиш, али немаш слободу, ошраничен си или мораш да радиш неку шему коју ти је намећуно сшручни сарадник или руководилац.."
- "...да прешознам различите спосодности и мошћности сваког деце као индивидуе, да оштим и примешим спосштвени најредак на професионалном плану.."
- "...неошшојање аушоритетна васпитача- сшрука је обезвређена, родитељи имају ружно мишљење о сшруци- васпитачи пију кафу и не раде ништа, ирају се са децом.."
- "...ухватити се у кошшац са новим начелима васпитно образовног рада.."
- "...сшројне информације из различитих извора: министарство, школска ушрава, семинари, директор.."
- "...укладити прешорукс и очекивања методичара са једне сшране и праксу, очекивања, пошреде и интересовања и спосодности деце.."
- "...да ли моја пракса одговара пошредама деце са којом радим, да ли пошшујем различитости, да ли прешим све мошћности најредовања у личном развоју и раду.."
- "...стварање сарадничких односа са колеџима и родитељима, мењање усшљених навика и усвајање нових метода и принципна рада.."
- "...задовољити пошреде, прешлоге и иницијативу деце, већа укшучености родитеља у в.о.р и подршка васпитачу.."
- "... дизајнирање средине за учење и рад и дружење са породицама.."
- "...неисшриан изазов су деца и новонашале сшшације у раду са њима. У развијање квалитетне праксе зашсленима су велики изазов и шимски рад као и неовање квалитетних мешљудских односа.."
- "... стварање позитивне атмосфере за развијање социјалне и физичке средине, као и планирање в. о. рада за оштимално најредовање прше, прилагодити шре и активности пошредама и интересовањима деце.."
- "... стварање сшшација да родитељ види чињенице објективно, укшучити родитеље у решавање одређених пршлема.."
- "... створити услове за рад и активности кроз које ће деце моћи а развија целокупне пошшенијале, да се ошшшјује индивидуалности деце.."

- °..моћивисајти "презасићену" децу.."
- °...погодишцајти креативности код деце као и дивергентно мишљење.."
- °..добра процена личностни дејтејта, планирање садржаја и реализација активности које ће код деце пробудити интересовање и жељу за активним учењем и увођењем нових идеја и предлога.."
- °..рад са даровитом децом, развијање дивергентног мишљења и креативности код деце, интелектуални приступи учењу и иновативни модели у раду са децом.."
- °..мењање ставова и уверења у самој васпитној пракси.."
- °..кораци ка интелектуалном учењу, подизање квалитета рада, сарадња са породицом, праћење деце најрегована, хоризонтално учење.."
- °.. мењање традиционалног начина рада, отварање предшколске установе ка друштвеној заједници.."
- °.. да деца развијају самопоуздање, самопоштовање и самоконтролу, да уживају у играма које захтевају сарадњу са осталима у игри као и самосталној игри.."
- °.. како каналисати незадовољство због заједничких и занемаривања предшколског васпитања и образовања у Министарству просвете.."
- °..бити иновативан, иницијативан, самосталан за тимски рад и самосталан за неуспехе као подстицање за даље.."
- °..обликовање средине за учење где дете може да се изрази а различитим начинима, повезивање деце о деци даљим планирањем активности, праћење интересовања деце и повезивање са пројектним планирањем.."
- °..информационе технологије у раду са децом, увођење мултимедијалних средстава у раду.."
- °..рефлексивни дневник у функцији в.о рада.."
- °..промена личне свести и промена односа у в. о раду према деци.."
- °..како и на који начин користимо ресурсе које вршић има ради остваривања ефикасније сарадње са родитељима.."
- °..начин на који доприносимо праћењу односа у васпитној игри.."
- °..континуирано унапређивање сарадње предшколске установе и локалне заједнице ради следећих улога и значаја предшколског васпитања и образовања и стварања услова за повећање одушевљавања деце предшколским васпитањем и образовањем.."
- °..како унапредити и успешно креирати односе у којима дете учествује, како подстићи квалитет односа у васпитној игри, како традицијом дољу видљивости вршића у локалној заједници, како ресурсе које вршић поседује користити за што бољу сарадњу са породицом.."
- °.. нови модели рада, интелектуални приступи учењу, активно учење у в. о процесу, снажање и решавање у новим несвакидашњим ситуацијама, зналажење најразличитијих приступа и метода који квалитетно одговарају на потребе деце и савремене породице, негововање етоса и правилно поштовање при уочавању различитости у колективу.."
- °.. уважавање и афирмисање концепција деце као једнакостима са моћностима, а не само потребама.."
- °.. самосталност на промену (почев од себе) па до односа са колегама, родитељима, разумевање деце и моћности емпатије са њим, жеља за стручним усавршавањем.."
- °.. што више самосталности у раду са децом, учење и усвајање животног знања и умећа у игри и кроз игру, остваривање чврсти и неколебљивог темеља за формирање квалитетног будућег човека који зна да поштује и воли људе.."
- °..концептијативне системе васпитања и образовања, схватање природе развоја деце, интерактиван рад.."
- °.. самосталност према колегама, хоризонтална размена, заједничка критичка анализа рада.."

- "... ирилаођаване и коришићење свих иросџора за иџру и сџваране деце.."
- "... саморефлексџа, усклађиване личних уверења и вредносџи са савременом концепџијом иво..."
- "... излазак из зоне комфора, рефлексивно чишане лиџераџуре.."

2. КАКО ПО ВАШЕМ МИШЉЕЊУ ИНИЦИЈАЛНО ОБРАЗОВАЊЕ

(васпитача, медицинских сестара-васпитача и стручних сарадника) **МОЖЕ У ВЕЉОЈ МЕРИ ДА ПОДРЖИ / РАЗВИЈА КВАЛИТЕТ У ПРЕДШКОЛСКОЈ ДЕЛАТНОСТИ?** (критеријуми уписа, ниво образовања, начин студирања, студијски програми, стручни кадрови)

-На основу садржаја дговора на ово питање, односно на шта одговори указују, могу се издвојити неколико типова/ категорија одговора:

*ОДГОВОРИ КОЈИ ГОВОРЕ О (НЕ)РАЗУМЕВАЊУ ПОЈМА –ИНИЦИЈАЛНО ОБРАЗОВАЊЕ

* ОДГОВОРИ КОЈИ ГОВОРЕ О КРИТЕРИЈУМИМА УПИСА У ШКОЛЕ ЗА ОБРАЗОВАЊЕ КАДРОВА за рад са децом предшколског узраста.

*ОДГОВОРИ КОЈИ ГОВОРЕ О КВАЛИТЕТУ ИНИЦИЈАЛНОГ ОБРАЗОВАЊА.

* ОДГОВОРИ КОЈИ ГОВОРЕ О ПОТРЕБИ ЗА ВЕЉОМ ПРАКСОМ ТОКОМ ШКОЛОВАЊА.

*ОДГОВОРИ КОЈИ ГОВОРЕ О МОГУЋИМ САДРЖАЈИМА ПРОМЕНА ТОКОМ СТУДИРАЊА

*ОДГОВОРИ КОЈИ УКАЗУЈУ НА ВРЕДНОСНЕ СТАВОВЕ.

*ОДГОВОРИ КОЈИ ГОВОРЕ О РАЗУМЕВАЊУ САМОГ ПОЈМА - ИНИЦИЈАЛНО ОБРАЗОВАЊЕ

Фреквенџија одговора који указују на (НЕ) РАЗУМЕВАЊЕ207...

одговори не говоре о начину и значају иницијалног образовања у стварању квалитетне праксе у врџиима, што је било и питање, већ се углавном наводе неке друге ствари које се дешавају у раду. Најчешћи одговори односили су се на: -*кроз добру ираксу и сарадњу са родџиљељима иреба се смањџи и иџиролоџија да би моџли у иџиуносџи да се иосвеџимо свом раду; -најважнџија је љубав ирема деџи, без обџира на сџручносџи и сџеџен образовања, у неким ируџама иде је дрџ деџе велики не може се иоказати и изразити осџособљеносџи за рад; -васџиџач иреба да је свесџан, одџоворан, доследан, оџворен, сџреман за целџивџино учење; -не уџиче иреџерано, важно*

је обављајући добро свој посао без обзира на ниво образовања; -важно је поштовање правила у раду; -само онда када дете ставимо на право место; -на развој квалитета у предшколској делатности моју утицају само васпитачи који стубављу обављају свој посао; -иницијално образовање може допринети развоју социјализације детета, да разуме и следи налоге примерене његовом узрасту; -важно је стално стручно усавршавање, број семинара, број деце у групи;

***ОДГОВОРИ КОЈИ ГОВОРЕ О КРИТЕРИЈУМИМА УПИСА** Велики број одговора односно се на критеријуме уписа у школе за образовање кадрова за рад са децом предшколског узраста.

Фреквенција 387 одговора

Најчешћи одговори: -критеријуми уписа да буду бољи, строжији, јаснији; -већа пажња/контрола на психофизичке способности кандидата који уписују овај профил; -многи већи критеријуми уписа за школовање будућих васпитача; -дејствителна провера склоности; -није свака средња школа адекватна и довољна основа и подлога за школовање васпитача; -квалитетнији пријемни испити; -приликом уписа на академије на основу пријемног испита, тестова, водити рачуна да будући васпитачи поседују квалитет неопходан за рад са децом; -критеријуме уписа дати на вишем нивоу, не би требало дозволити студирање ако пре тога није завршено адекватно средње образовање; -критеријуми уписа да буду озбиљнији, строжији, и да постоји доследност у поштовању критеријума; -већи критеријуми приликом запошљавања; -подизање квалитета оцењивања знања и праксе током студирања; -критеријуми уписа да се поопште, да се смањи број школа за образовање васпитача, тренутно је хиперпродукција кадрова; -квалитетнија провера и селекција да ли је неко способан за рад у овој делатности; -увести јединствен студиски програм

***ОДГОВОРИ КОЈИ ГОВОРЕ О КВАЛИТЕТУ ИНИЦИЈАЛНОГ ОБРАЗОВАЊА**

Фреквенција одговора који говоре о квалитету образовања 272 одговора

Најчешћи одговори: -на студијама недостига је јасан теоријски оквир предшколског васпитања и образовања као и правци његовог развијања; -неопходна је већа усклађеност студирања са актуелним теоријама и реалним живим тековима у вртићима, неопходан је нови концепт студирања, прилагодбавање студирања времену, актуелностима, променама; -студиски програми треба да омогуће да се оствари бољи увид у значај теорије као полазишта и праксе као реалних дешавања, односно већа умреженост теорије и праксе током студирања, теорија која се учи током школовања да буде у корак са временом и да буде подршка самој пракси; -студиски програми треба да буду извор новина и иновација у раду; -нови концепти иницијалног образовања који ће бити у духу реалног програма и целоживотног учења, већа усклађеност студирања са самом праксом, да се прате промене, законске регулативе; -побољшати студиски програм тако да подржи

квалификацији у јачању компетенција у методичком погледу, у разумевању дејства и његовог развоја, комуникацији, сарадњи, да се током школовања развија и јача способност рефлексије; - кроз професионалну праксу радити на јачању и провери емоционалних, комуникацијских, социјалних вештинама; - јако је важан квалификацијски кадра који обучава будуће професионалце, то је ипак њихових компетенција неопходно сагледавати и проверавати; - боља, већа, квалификацијска сарадња свих институција, високо школских установа и предшколских установа; - процес стицања осавременисти, повезати теоријске и практичне импликације, практично савремену концепцију ПВО и различите иновације; - студенте припремити за позив, да боље виде и прате дејство, остварити већу сарадњу професора и васпитача са циљем да се добију добри васпитачи, а не да се само добије диплома;

- сагледавати могућности веће и квалификацијске укључивања васпитача из праксе у образовање васпитача; - често је у пракси присутно мишљење да је образовање васпитача неадекватно и некавалитетно;

- предавачи, они који доносе, прате програма да буду компетенцијски, да прате промене, актуелности... а не да се држе превазиђене системе предавања и учења; - квалификацијски настава преба да је на вишем нивоу, учење доброј комуникацији кроз посматрање и неовање истог током стицања, савременији методички приступи; - лош студентски програм, све је сведено на квантитетно а не на квалитетно; - тренутно је „шума сваштара“ од образовних профила васпитача; - донети реалне студентске програме- шта ће предшколској установи васпитач специјалиста за фолклор и сл; васпитач са специјализованом дипломом- ипак да ли је то васпитач у руралној или не јер су практична решења неуслађена; - већа и квалификацијска укљученост студената у конкретан рад вртића у свим сегментима; - квалификацијски курикулум школе за образовање васпитача, одговарајући студентски кадар, стипендије преквалификације; - активност студената, нарочито на пракси више личе на школски час него на животи у вртићу, важније је да највише припрему по захтеву одређене професора, школе појмају месно без обзира на критеријуме.

***ОДГОВОРИ КОЈИ ГОВОРЕ О ПОТРЕБИ ЗА ВЕЋОМ ПРАКСОМ ТОКОМ ШКОЛОВАЊА**

Фреквенција одговора који говоре о потреби да се јача и друштво организације студентска пракса 293 одговора

Најчешћи одговори су: - више практичног рада током школовања, боља, квалификацијска праксна обука; - већи ниво укључености студената и учешће у пракси у свим облицима рада у вртићу; - квалификацијска организација праксе студената и провера остваривања практичне наставе; - веће и активно ангажовање у конкретним активностима, посвећеност студената; - недовољно стварне и адекватне праксе; - током стицања омогућити упознавање праксе различитих вртића и средина; - кроз професионалну праксу сагледавати способност и могућности да ли је неко за тај посао или не;

-професионална пракса да омогући увид у делатности у целини, што није само чување или ујучување; -квалификациона пракса, квалификационике оцењивање, квалификационика повезаности школе и вртића, заједничка исцртавање, заједничко креирање програма... -другачије организовати праксу, да буде свеобухватнија, да не буде програме ради кроз попуњавање дневника праксе, седење и одвојености од стварног дешавања; -сиче се често уписак да студенти долазе незаинтересовани, несиремни са мало знања; -кроз праксу више и квалификационике међусобно повезати кадар факултети и установе, вртића.

***ОДГОВОРИ КОЈИ ГОВОРЕ О МОГУЋИМ САДРЖАЈИМА ПРОМЕНА ТОКОМ СТУДИРАЊА**

Фреквенција одговора који указују на могуће садржаје промена132 одговора

Без обзира што се могући садржаји промена у односу на иницијално образовање могу видети и у претходним одговорима, могу се здвојити и нагласити неки моменти: -иницијално образовање треба да допринесе код појединца – осободљености и сиремности за бољу комуникацију, културу уважавања различитости, отворености и сиремности за размену, јачање самопоуздања, преисцртавање свој рада, стварање добре основе за практично деловање; - кроз иницијално образовање осободљивости будуће практичаре више о инклузивном образовању;

-не фокусирају се на усмерене активности јер се она у том облику више не организује, осободљивости будуће практичаре за целих ирисцију, иницијално учење; - учењем кроз теорију и праксу јачају осободљивости за сталном анализом и преисцртавањем онога што радим; -након процеса школовања обезбедити добар улазак у посао ујучу менџерства

***ОДГОВОРИ КОЈИ УКАЗУЈУ НА ВРЕДНОСНЕ СТАВОВЕ**

Фреквенција оних одговора који говоре о ставовима и уверењима 223 одговора

Најчешћи одговори су: -да се нивои стеченог образовања више уважавају кроз адекватну материјалну надокнаду; -само школовање није гаранција, пракса је потврда онога што радимо; -иницијално образовање је основ за јачање и развијање свих компетенција које су важне за рад са децом; -појачају захтеве и контролу када су у питању преквалификације и дошколовање, нарочито у приватним школама; -укинути викенд студирања и преквалификације, већа контрола и захтеви; -иницијално образовање никако не доприноси квалификацију јер оно што се учи не може се применити у пракси; -иницијално образовање мора да има утицаја на будући квалификацију у пракси али се кроз дринско преквалификавање и дошколовање (за шест месеци, јодину дана...), сви стављају у исти кош, иницијално квалификацију праксе је све више дискутабилно; -све више је уписа на факултете и запошљавање по политичким и другим интересима а не по квалификацију, каријеријуму, сиремности; -преквалификације без јасних и јаких каријеријума су показале лоше резултате и

обезвредиле стирку, чему треба сити на иуи; -найравити јединствен систем студијских програма, уједначити називе у звању које се добија након иницијалног образовања.

3. * ШТА ЈЕ У ВАШОЈ ПРЕДШКОЛСКОЈ УСТАНОВИ ПОКАЗАТЕЉ КВАЛИТЕТНОГ ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНОГ РАДА?

**** Шта предузимате да побољшате квалитет васпитно-образовне праксе?**

***** Шта Вам не дозвољава да постигнете квалитет?**

Анализом садржаја одговора на сва три дела овог питања, груписали смо четири типа одговора који указују на то:

***Шта је у вашој предшколској установи показатељ квалитетног васпитно-образовног рада?**

(различити приступи у разумевању и давању квалитетом, како разумемо квалитет):

1. Одговори који се односе на структурне димензије стандарда квалитета **услова**

- организациону структуру физичке средине (простор -унутрашњи и спољашњи),
- материјали
- средства
- величина група као основе како за грађење тако и развијање квалитета васпитно-образовног рада

Фреквенција одговора.....1083

- Организација рад кроз рад у малим групама
- Коришћење природног материјала
- Сарадња са другим групама у установи
- Окружење
- Атмосфера у групи
- Индивидуални приступ у раду са децом
- Израда дидактичких средстава

- Отварање нових група у руралним срединама
- Уређеност вртића
- Креирање простора као подстицајне средине
- Развијање партнерских односа (добра интеракција)
- Прилагодљивост свих простора за игру и учење
- Више боравимо на свежем ваздуху

2. Огјовори који се односе на квалитет *стручних радника* :

- компетенције
- континуирани професионални развој
- статус стручних радника
- рацио-разлог делања

Фреквенција огјовора 785

- Интерно самовредновање
- Прихватање самовредновања
- Размена искустава, нове методе, тимски рад
- Квалитетан васпитач
- Преиспитивање сопствене праксе
- Пример добре праксе
- Самопроцена
- Добро планирање
- Стална стручна подршка
- Успеси у решавању проблема
- Рад на себи
- Сарадња са колегама и колегиницама
- Сналажење васпитача у свакодневном раду

- Праћење нових научних трендова
- Интеграција теорије и праксе
- Квалитетне манифестације
- Начин рада, искуство и струковно образовање васпитача
- Хоризонтално учење
- Оствареност стандарда квалитета васпитно-образовног рада
- Жеља за новим сазнањима
- Стална спремност за промене
- Оцене просветног саветника
- Међуљудски односи
- увођење иновација
- Самоевалуација

3. Одговори који се односе на **социјалну средину** која подстиче учење и развој деце:

- дечја права
- индивидуалност
- интеракције
- средина за учење, схватање учења
- неговање позитивних односа, поверење и сл
- уважавање и сарадња између деце и васпитача
- стварање ситуације за интеракцију деце у мешовитим групама
- партиципација породице

Фреквенција одговора 643

- Осећај сигурности, безбедности и поверења детета
- Социјализовано, самостално и организовано дете
- Знања деце и постигнућа

- Задовољна деца, спремна за нове изазове која умеју да мисле
- Развијене дечје компетенције
- Размевање детета
- Дечји загрљај и осмех
- Весела и ангажована деца у игри
- Уживање деце у приликама за учење
- Напредовање деце , квалитетна комуникација дете-васпитач
- Дете истарживач и партнер
- Љубав коју деца за узврат дају
- Радост деце
- Формирати дете са позитивном сликом о себи
- Задовољна деца, родитељи и васпитачи
- Добра организација ВОР
- Квалитетни односи

4.Одговори који се у односе на **планирање и програмирање** васпитно-образовног рада:

- континуирано посматрање, слушање и праћење потреба и интересовања деце
- стварање прилика за игру и учење
- подршке дечјем учењу
- уважавање иницијативе, предлога, идеје и искуства деце и родитеља
- подстицај деце на истраживање
- праћење, документовање и вредновање васпитно-образовног процеса
- етос као унутарњи став

Фреквенција одговора 597

- Инеракција дете-родитељ- васпитач уз узајамно поверење
- Увођење пројктног планирања, рад у малим групама, укључивањ родитеља и сарадника
- Напредак детета на развојном нивоу (социјализовано дете са иницијативом

- Поштовање различитости, интеркултуралности
- Свакодневни боравак деце на ваздуху
- Самосталност деце за свије личне потребе, да имају радне навике, да су спремна на сарадњу и дружење
- Успеси у решавању проблема
- Узајамно поштовање
- Партнерски односи
- Различити облици рада са децом
- Односи васпитача са децом
- Повратна информаација од деце и родитеља и из основне школе
- Континуирано праћење и посматрање деце
- Темељна припрема за рад
- Коришћење различитих извора планирања у припреми
- Примена наученог са семинара и са размене искустава са стручних скупова
- Стручна сарадња са породицом
- Укључивање родитеља
- Мишљење деце и родитеља о раду васпитача
- Поверење родитеља у васпитаче и детета према васпитачу
- Задовољни родитељи и деца-обострано задовољство
- Подршка родитеља
- Укљученост у међународне и локалне пројекте
- Отворен систем рада и сарадња свих актера ВОР
- Давање директних сугестија

Целовити искази учесника:

- ✓ *„Пре свега је то најредовање деце у свим аспектима развоја, као и дечја интересовања за одређене области и могућности примене стечених знања кроз практичне примере где истовремено самостално доносе закључке!“*

- ✓ „Одабране активностии које ираише интересовања деишеиша; мноштво сиецијалних ипро-ирама који иосиешују развој деишеиша; Постиојање сиручних тимова з“ауджених за зло-сипављање и занемаривање деце“ као и „ иружање иомоћи деци у ограсишању“ и „деци са иоседним иошредама“
- ✓ Веома мало има квалишеишој ВОР . Показатељ (ишоа мало) је: ириредба на друиачији начин-не класично, мали број иројекаиша и реализације истиих“
- ✓ „Аниажовање свакој деишеиша у активностиима, иодржавање родишеља и укључивање у активностии, велико интересовање родишеља за боравак деце у вршићу“
- ✓ „Досиуйностии-једнака ирава без дискриминације, оишвореностии-ираћење односа ирема иородици идрушйивеној заједници, демократиичностии- уважавање иошреда и ирава деишеиша и родишеља“
- ✓ „Генерације и иенерације младих људи који асу ишо иосишали захваљујући добрим ишемељи-ма који су иосипављени у вршићу“
- ✓ „Прилаиођеностии свих ипросиора у вршићу за рад , ииру и учење; ишимски рад; иновације; иирашање за добром ипраксом; задовољсйиво деце, сарадња са родишељима“
- ✓ „Мањи број језиара од неколико учесника који насйиоје да иду у корак савременом и иро-менама“
- ✓ „Добро иознавање ипраксе, ираћење односа и добра комуникација на свим реалциама , иодришка, креаишивностии...“
- ✓ „Љубав васйишйача ирема иослу, консйантинна жеља за усавршавањем, учењем и надо-ирадњом. Храдростии да с ейрода нешйио ново.“
- ✓ Задовољно деише, задовољан родишељ, задовољан васйишйач
- ✓ „Посвећеностии васйишйача , идеје које сам васйишйач сйроводи и иоред иоираничења која иосйиоје, однос ирема деци, сиручни кадра“
- ✓ „Максимална иосвећеностии деишеишу, ираћење и иодсйишйање децјеј развоја“
- ✓ „Осмишљавање ипросиора који иодсйишйиче учење и развој, иозишйивна и иодсйишйицајна аиш-мосфера у ируиш, оишвореностии за комуникацију, уважавање иредлоиша и идеја деце у ипро-цесу иланирања, реализације и евалуације ВОР, евидентиини децји развој и найредовање задовољна и срећна деца и родишељи“.
- ✓ „Свесйирана, слободна и самосйиална деца“.
- ✓ „Консйантинно учење и усавршавање“.
- ✓ „Начинаима на које доириносимо креирању односа у којима деише исишйражује, учесйивује

и тако традимо видљивост вршића у локалној заједници, како користишомрасположиве ресурсе вршића, односи у васишној труји, заједничко учење деце и оградних, повезивање са породицом, дружење прилике за вршњачко учење“

- ✓ *„Индивидуализовани присиуи у раду са децом“*
- ✓ *„Доступности програма сваком децеиу“*
- ✓ *„Деца која се укључују у планирање и пројектовање“*
- ✓ *„Промене су сигуран начин за унапређивање рада и сигурности за нова учења, усавршавање, догађање искуства, сарадња са колежиком“*
- ✓ *„Испираживање, праћење литературе, размена искуства на скуповима, сарадња са колежама из земље и иностранства“*
- ✓ *„Дечји задрљај и осмех, задовољан родитељ, тимски рад, трује када живе као дружина, културно дете жељно нових сазнања“*
- ✓ *„Весела, задовољна деца ангажована у ири“*
- ✓ *„Пријатна средина у којој деца уживају у приликама за учење, иде стичу и развијају вештине комуникације, решавање проблема, доношење одлука и иде се осећају сигурно, безбедно и вољено.“*
- ✓ *„Сналажење у свакодневним ситуацијама, лични квалитет васишача, сарадња и тимски рад“*
- ✓ *„Мала труја појединаца која се труди да иде у корак најред са временом или да најрави искорак“*
- ✓ *„Дете као испираживач и партнер у раду, родитељ као партнер, ошворености вршића ирема сивоља“*
- ✓ *„Интеграција теоријског знања и искуства стеченог кроз стручно усавршавање чиме доприносим развоју и напредности комитенција и квалитету рада са децом“*
- ✓ *„Позитивно окружење, креативни присиуи у којем деца изражавају своје мишљење, стичу своје квалитете и даровитости“*
- ✓ *„Самосталности деце, вера у себе и своје могућности, осећање припадности труји, развијени социјални квалитети, емоционална независности и независности у саваралчком изражавању-оријенталности“*
- ✓ *„Начин рада васишача, ниво и струковног образовања, искуство и примена“*

**** Шта предузимаће да побољшаће квалитет васпитно-образовне праксе?**

1. Одговори који се односе на структурне димензије стандарда квалитета **услова**

- организациону структуру физичке средине (простор -унутрашњи и спољашњи),
- материјали
- средства
- величина група као основе како за грађење тако и развијање квалитета васпитно-образовног рада

Фреквенција одговора 609

израда дидактичких средстава, примена различитих метода и иновација у ВОР.

- организовање подстицајне средине за учење
- прављење музичких инструмената
- често радим са децом напољу
- мењање и допуњавање васпитне средине у зависности од узраста групе
- оплемењивање простора

2. Одговори који се односе на квалитет **стручних радника** :

- компетенције
- континуирани професионални развој
- статус стручних радника
- рацио-разлог делања

Фреквенција одговора 776

- семинари, стручни скупови, истраживање праксе
- примена нових искустава научног у пракси
- студијска путовања

- отвореност за сарадњу на свим нивоима
- лично професионално усавршавање
- дошколовавање
- преношење искустава, хоризонтално стручно усавршавање
- оснаживање компетенција
- праћење и примена знања са семинара и увођење иновација
- евалуација
- укључивање у тимове
- нова литература, нова знања
- информисање
- свакодневно усавршавање, читање стручне литературе
- самообразовање и самоусавршавање
- разговарање о квалитету са колегиницама, размен искустава и стално преиспитивање праксе
- унапређујем сопствене компетенције
- информишем се и сама себе школујем
- истраживање и испитивање сопствене праксе, богаћење и мењање садржаја које нудимо деци
- едуковање путем интернет портала
- примена нових искустава - примера добре праксе са сусрета васпитача, сестара и стручних сарадника
- писање рада и презентовање на стручним конференцијама
- консултација са стручним сарадницима
- користим машту и креативност
- прати стандарде
- самосагледавање из различите перспективе
- користим информативно.комуникацијску технологију
- учим, учим, учим ...

3. Одговори који се односе на *социјалну средину* која подстиче учење и развој деце:

- дечја права
- индивидуалност
- интеракције
- средина за учење, схватање учења
- неговање позитивних односа, поверење и сл
- уважавање и сарадња између деце и васпитача
- стварање ситуације за интеракцију деце у мешовитим групама
- партиципација породице

Фреквенција одговора 451

слушање дечјих идеја

- истраживање са децом
- индивидуалан приступ деци
- сагледавање дечјих потреба
- поштовање различитости
- свакодневно стварамо позитивну атмосферу новим распоредом столова и центара

4. Одговори, дилеме и предлози који се односе на *планирање и програмирање* васпитно-образовног рада:

- континуирано посматрање, слушање и праћење потреба и интересовања деце
- стварање прилика за игру и учење
- подршке дечјем учењу
- уважавање иницијативе, предлога, идеје и искуства деце и родитеља
- подстицај деце на истраживање
- праћење, документовање и вредновање васпитно-образовног процеса
- етос као унутарњи став

- укључивање родитеља у рад групе
- укључивање деце у избор теме
- информисање родитеља
- подстичем децу на истраживање
- обогаћујем средину за игру и учење
- заједно са децом и родитељима обогаћујем дечји портфолио
- пратим дечја интересовања и потребе
- ослушкујем децу у игри
- консултујем се са родитељима око тема и уважавам њихове сугестије и предлоге
- мој став је да свака добра-педагошки оправдана идеја треба да се реализује у корист деце
- флексибилно планирам са децом, колегиницама и родитељима
- пројектно планирам
- међусобна размена идеја са васпитачима
- примењујем интегрисани приступ
- прихватање сугестија

Целовити искази учесника:

- ✓ „Размена искустава- хоризонтално стручно усавршавање. Бавимо се изражавањем са децом, породицом и зајосленима. Активно учествујемо у раду удружења. Едукујемо чланове породица. Оснажиујемо своје компетенције“
- ✓ „Радимо много на сарадњи са родитељима и укључивању у ВОР кроз радионице и сл. Планирамо заједничке активности са другим узрасним групама“
- ✓ „Чуда и чаролије у раду са децом“
- ✓ „Примењујем рад у малим групама, реализујем пројекте, у раду користим различите природне материјале, истовремено примењујем Монтесорри метод, питањима подстичем децу да дођу до закључка“
- ✓ „Примењујем своја знања, вештине и способности, размењујем искуства са колеџиницом, користим хоризонтално учење“

- ✓ „Стиварамо пријатну атмосферу, нејемо одговорности дејства за доживљаје“
- ✓ „Развијање узајамног поштовања међу децом“односе поверења, поштовања и уважавања, равноправности међу свим члановима : децом, родитељима, васпитачима и осталим члановима“
- ✓ Примена различитих стилова учења и примера из стручног усавршавања; праћење деце развоја и напредовања; анализа активности.“
- ✓ „Трудим се да учим и да се усавршавам“
- ✓ „Усклађујем активности са децим потребама и интересима, укључујем родитеље у рад групе, сарађујем са локалном заједницом, имамо добре међуљудске односе у групи и колективу, дојаварамо се заједно планирамо активности“
- ✓ „Добро снимим групу на почетку године, а затим радим на остваривању циљева и задатака и побољшању вјешће, ојажњања, закључивања, експериментисања . . . учење на искуству, кроз покушаје и појешке. Васпитање личним примером и максимално ангажовање и залагање“
- ✓ „Да будем професионално одговорна за све видове сарадње (колеге, родитељи, локална самоуправа)“
- ✓ „Настојање да се деца ослобађају и одлучују на активности уз коришћење расположивог материјала и средстава из свакодневне живота у циљу оспособљавања деце за живот“...“ Максимална стручност васпитача“
- ✓ „Континуирани процес самовредновања на свим нивоима, едукација базирана на самовредновању ВОР , креирање средине која мора да буде одлучивајућа за учење деце, поштовање начела индивидуализације, развијање различитих програма и облика рада заједно са децом, родитељима и заједницом.“
- ✓ „Мењам средину за учење и групу у зависности од интересовања деце“
- ✓ „Самосталност и рад на себи“.
- ✓ „Примењивање новина у раду са децом“.
- ✓ „Рад на микро плану, унутар вртића, испитујем недостатке, правим план побољшавања и анализирам све могуће начине, лично се професионално усавршавам како путем хоризонталног учења, тако и личног (личне групе, индивидуалног)“.
- ✓ „Брже и боље увођење пријавника у посао“
- ✓ „испитивањем и анализом да ли је оно што је планирано довело до жељеног ефекта“

- ✓ „Што више информација моћнојредбама дејтења, разноврсности садржаја разумевање дејтења- појединачни индивидуализовани и индивидуални ћрисићућ“
- ✓ „Консултovanje са стћручним сарадницима“
- ✓ „Прихватам идеје и ћредлоће деце и родитеља“
- ✓ „Примена инћетрисаног ћрисићућа учења, рад у малим ћрућама, ћодизање комћетненција на виши ниво“
- ✓ „Истћраживање моћућних начина рада са децом и родитељима“
- ✓ „Размен информација и идеја, ћромена научној са семинара и сусретћа васћићача, евалуација рада“
- ✓ „Правим ћлан личној усавршавања радећи на најслабијим комћетненцијама“
- ✓ „Учим, учим и учим – за ћо не ћреба факулћетћ неог ћосвећености ћојслу који ј екреатћиван и ћокушај да имћлементћирам научно“
- ✓ „Оснаживање васћићача и ћрофесије“
- ✓ „Васћићач-ћрактћичар ВОР ћрилчаогћава инћтересовањима деце у ћрући, а самим ћим и на нивоу врћићћа, осћособљен је да анализира сосћствени сћићил васћићача, да размењује идеје и научи нове вешћине , да учи и да истћражује“
- ✓ „Траћам за новим идејама и истћродавам их; слушаћам децу и ћодржаваћам ћихову иницијатћиву“
- ✓ „Озбильно сам заинћтересована да себе озбильно ћобольшам“
- ✓ „Суздћијање сујетће, маће „ЈА“ у реченицама“
- ✓ „Израћујем средстћав са децом, мећамо ћросћор, објашћавам нећознаћо и визуелно им ћриказујем све шћо им није јасно у ћоку дана“
- ✓ „Јачање сосћвених комћетненција размењивањем ћозитћивних и нећатћивних искустћава“
- ✓ „Индивидуални и индивидуализовани ћрисићу у раду са децом“
- ✓ „Трудим се да наћем у себи оно здоћ чћа радим овај ћосао, јеер сви остћали ћараметћри ћоказујеу да је инћтерес деце маће дћићан – држави, друстћиву, амени у је ћриоритћетћен“
- ✓ „Холистћички ћрисићућ у раду, ћимски рад, размена ћримера добре ћраксе на сусретћима , стћручно усавршавање“

*****Шта Вам не дозвољава да јосијинейте квалийей?**

1. организациону структуру физичке средине (простор -унутрашњи и спољашњи),

- материјали
- средства
- величина група као основе како за грађење тако и развијање квалитета васпитно-образовног рада

Фреквенција одговора 230

- велики број деце у групама
- недостатак простора
- боравак у малом простору
- прекобројне групе, велики број уписане деце
- присуство деце којима је потребна туђа помоћ и нега без подршке, необученост за такав метод рада
- страх од забрана (не-песак; не-цепкање; не сађење биљака и сл) санитарци праве проблем
- недостатак дворишта и физкултурне сале
- мали простор за игру

2. Одговори, који се односе на квалитет *стручних радника* :

- компетенције
- континуирани професионални развој
- статус стручних радника
- рацио-разлог делања

Фреквенција одговора 731

- нестручни кадар (спремачице постале сестре преко ноћи)
- непрофесионалан однос колега

- некомпетентност васпитача за инклузивни приступ
- незаинтересованост и нетолерантност колегиница
- недовољна информатичка писменост
- уска гледишта појединаца
- предрасуде и однос других према раду
- недостатак стручне сарадње међу колегиницама
- лоше иницијално образовање васпитача на учитељским факултетима, неповезаност са програмом, праксом и радом у вртићима
- нереална очекивања стручних сарадника
- рад на одређено време (страх од одказа)
- висока цена семинара
- мала повезаност са колегиницама
- прикупљање новца за различите потребе није посао васпитача и сестре
- ко жели – може
- недостатак мотивације васпитача и медицинских сестара-васпитача
- безвољност колегиница
- све зависи од мене, све је у мени
- нема препреке за доброг васпитача и за добар тим

3. Одговори који се односе на *социјалну средину* која подстиче учење и развој деце:

- дечја права
- индивидуалност
- интеракције
- средина за учење, схватање учења
- неговање позитивних односа, поверење и сл
- уважавање и сарадња између деце и васпитача
- стварање ситуације за интеракцију деце у мешовитим групама
- партиципација породице

Фреквенција одговора 5 27

- лоша организација рада (неискоришћеност високо образованог васпитача док деца спавају ???)
- немотивисаност, недовољна отвореност за новинама
- неразумевање потребе да се дечја права поштују
- родитељи нису упућени у дечја права
- потребна је едукација из дечјих права али и обавеза
- недовољна ангажованост појединца
- неразумевање од стране родитеља
- смањена заинтересованост родитеља за ВОР рад у мешовитим групама има велике предности-дете помаже детеу; дете учи од детета
- стварају се добри односи у мешовитој групи
- треба да увек буду два васпитача-па мешовита група
- поштујем дечју индивидуалност
- укључујем родитеље у свакодневни рад као сараднике

4. Одговори који се односе на **планирање и програмирање** васпитно-образовног рада:

- континуирано посматрање, слушање и праћење потреба и интересовања деце
- стварање прилика за игру и учење
- подршке дечјем учењу
- уважавање иницијативе, предлога, идеје и искуства деце и родитеља
- подстицај деце на истраживање
- праћење, документовање и вредновање васпитно-образовног процеса
- етос као унутарњи став

Фреквенција одговора 408

- недовољан број стручних сарадника
- недовољно тимског рада
- недовољна сарадња са стручном службом

- држање до старих правила-режим и сл
- недовољна искоришћеност ресурса и окружења
- затвореност вртића
- давање примата формалностима, продуктима у односу на процес-хијерархијски устројени односи
- форсирање припремања манифестација
- неукључивање и незинтаресованост родитеља
- више се обраћа пажња да је испуњен стандар него квалитет
- гушење слобода креативних васпитача
- вођење преобимне докумантације
- често неразумевање надлежних за иновације, нове начине рада
- недостатак замене у време боловања колегиница

Целовити искази учесника:

- ✓ „Недовољна ојремљеност материјалима и средствима за ВОР!“
- ✓ „Информатичка писменост“
- ✓ „Материјална немоћност за учење на сјручним скуповима“
- ✓ „Недовољна ојвореност за учење и иновације, недовољна координација и сарадња међу њимовима, недовољан број сјручних сарадника“
- ✓ „Неуједначен сјав мене и колеџнице у односу према деци, родитељима и сјрукујурању просјора“
- ✓ „Ко хоће да ради он хоће, ко неће, њему фали и смета све“
- ✓ „Неојредна документација, недовољно средсјава за рад, мали просјор -соба и двориште небезбедни за децу“
- ✓ „Нема прејрека за доброј професионалца и добар њим“
- ✓ „Сјрах од промена- недовољна професионална ојвореност за промене кој есе дешавају (инклузивни просјуи, нови, друјачији облици рада и учења деце...), недосјатак самокријике у ојјединим случајевима, недовољне комјетениције за осавременјвање праксе“
- ✓ „Мало је едукације за васјитаче и медицинске сестјре –васјитаче“.

- ✓ „Ако нешто желимо, нешто неће да нас сиречи у њој“
- ✓ „Постављени стандарди, стара правила режима данашњице ограничавање деце игре и креативности правилима, недовољна сарадња педагога и васпитача
- ✓ „Постављање приоритета на манифестације, припремање средстава за плесне кореографије (кројење и шивење, сценографија, дигање чланова за одређене тимов е по личном нахођењу руководиоца и директора без јасних критеријума који подржавају професионализам“

.....

4. КАКО СТРУКОВНА УДРУЖЕЊА ДОПРИНОСЕ ПОБОЉШАЊУ КВАЛИТЕТА ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНОГ РАДА?

На основу садржаја одговора на ово питање, издвојено је неколико типова одговора:

ОРГАНИЗОВАЊЕ

1. СЕМИНАРА
2. СТРУЧНИХ КОНФЕРЕНЦИЈА
3. ТРИБИНА
4. ОКРУГЛИХ СТОЛОВА
5. ИСТРАЖИВАЧКИХ ДАНА
6. ОКРУЖНИХ СТРУЧНИХ СУСРЕТА ВАСПИТАЧА
7. РЕГИОНАЛНИХ И МЕЂУРЕГИОНАЛНИХ СУСРЕТА
8. ФЕСТИВАЛА
9. СТУДИЈСКИХ ПУТОВАЊА
10. КОНГРЕСА ПРЕДШКОЛСКИХ РАДНИКА

Фреквенција одговора

1.ОРГАНИЗОВАЊЕ СЕМИНАРА 1958

-организују семинаре еминентних стручњака за предшколство

-васпитачи сами могу предложити који семинар би им помогао да унапреде своје компетенције

- није много ни сами васпитачи да финансирају цео или део семинара
- преко Савез и удружења добијамо квалитетне и применљиве у пракси
- кад удружење организује онда је јевтинији семинар

2.ОРГАНИЗОВАЊЕ СТРУЧНИХ КОНФЕРЕНЦИЈА 1062

- пролећна стручна конференција
- јесења стручна конференција
- прилика да разменимо искуства
- једино место где се виђамо са колегиницама из других градова
- добијамо зборнике у којима има добрих радова
- сазнајемо шта други раде
- веома лепо се организују пратеће поподневне и вечерње активности које подижу културу и морал васпитном особљу
- треба да се поштују правила облачења и понашања, мало више културе у понашању малог броја појединаца
- све што се догађа на конференцији и сусретима је повезано у целину и значи нам много
- професија васпитача (сестара, васпитача и стручних сарадника) има језик којим је обухваћена карактеристична стручна терминологија.
- приликом разговора о свакодневној пракси већина стручњака се користи језиком који васпитачи разумеју јер он олакшава споразумевање саме професије
- на стручним конференцијама се види и статус - углед који професија има у друштвеној јавности
- професионалци (организатори, презентатори и учесници) поседују висок ниво теоријских и применљивих знања и вештина из подручја струке, друштвени статус и професионалну организованост – струковна удружења имају своју професионалну етику
- на конференцијама се види да је *струковно удруживање темељ развоја професије*
- Стручни скупови су усмерени на стручно напредовање васпитача и њихово професионално напредовање и развој
- На Дану васпитача, предлажу се мере за побољшање професионалног статуса

- Оваква организовања струковних удружења говоре о развоју самосвести васпитног особља, новог увида у значај позива, као и о увиђању могућности заједничког јавног иступа у сврху заговарања виших циљева, чиме је услов развоја професије задовољен
- Струковна удружења дају прилику за размену искустава међу стручњацима
- конференције нуде прилике за јавну промоцију рада васпитача
- Струковна удружења сваком стручњаку дају прилику да представља, евалуира и промишља своју праксу уз подршку других стручњака
- имамо прилику да покажемо своје таленте
- на конференцији и на стручним сусретима на окрузима све има целину и смисао, оснажи нас васпитаче и осетимо се да и на нас неко мисли

3. ОРГАНИЗОВАЊЕ ТРИБИНА 401

- актуелне теме везане за ВОР
- актуелне теме везане за негу и превентиву
- сувопарне су и мало се научи, а изгубимо време

4. ОРГАНИЗОВАЊЕ ОКРУГЛИХ СТОЛОВА 230

- за родитеље и васпитаче
- нема одјека, ни ефекта што се прича на округлом столу

5. ОРГАНИЗОВАЊЕ ИСТРАЖИВАЧКИХ ДАНА 231

- презентација стручних радова
- презентују се и некавалитетни радови
- може и боље да се организује
- за похвалу је манифестација за нај играчку

6. ОРГАНИЗОВАЊЕ ОКРУЖНИХ СТРУЧНИХ СУСРЕТА ВАСПИТАЧА 1023

- васпитачи имају могућност да виде презентације са стручних Конференција
- то је прилика да и ми које директор не пошаље на републичке сусрете да видимо шта се догађа у предшколству

- исто је као и на стручној конференцији и то је ОК.
- добиамо бодове
- све што видимо може да се одмах примени у васпитном раду са децом
- треба да се поштују правила облачења и понашања на окружним сусретима

7.ОРГАНИЗОВАЊЕ РЕГИОНАЛНИХ И МЕЂУРЕГИОНАЛНИХ СУСРЕТА 130

- медицинске сестре-васпитачи
- сестре се пријављују и код васпитача и тако добију бодове и сазнају нешто више
- треба више да се ангажијемо све сестре-васпитачи јер је у нашем интересу да идемо

8.ОРГАНИЗОВАЊЕ ФЕСТИВАЛА 411

- Музички фестивал-Цврчак:*
- *добро је што постоји јер деца и васпитачи воле да иду
- *треба мало више разноврсности
- *вратите се музичком стваралаштву, а не репродукцији
- Драмски фестивал-ДЕДАР*
- *Долази до изражаја дечја креативност као и креатвност и рад васпитача
- *треба да пратимо цео фестиивал, а не само дан када смо ми
- *жири добро ради свој посао
- *могле би да се дају и неке вредносне награде најбољима
- *много нам значи евалуација фестивала
- Фестивал традиционалних иџара и модерној џлеса*
- *пружа нам се прилика да се видимо са колегиницама из других градова
- *добра организација само да се не претвори у гранд

9. ОРГАНИЗОВАЊЕ СТУДИЈСКИХ ПУТОВАЊА 30

- могућност размене искуства са државама у окружењу
- видимо како је у другој држави боље, а видимо и да није боље
- управни одбор удружења нам пренесе утиске
- применила сам што сам видеала у Словенији

10. ОРГАНИЗОВАЊЕ КОНГРЕСА ПРЕДШКОЛСКИХ РАДНИКА	318
-велика организација са много труда, знања и вештине организовања	
-цело предшколство је као на длану	
-треба бирати локацију која је већини доступна и да није скупо да више нас дође	
-Треба да буде више гостију из иностранства да чујемо из прве руке шта се тамо добро ради	
- све је добро, само да министарство и други испоштују закључке и да уваже предшколске раднике	
-министарство никад нема времена за васпитаче и не дођу на скупове	
-држава треба да буде задовољна шта раде удружења за предшколство	
1.Нису информисани	171
2.Нису задовољни како их информишу	22
3.Организовати квалитетније семинаре	191

ЦЕЛОВИТИ ИСКАЗИ УЧЕСНИКА

- Осећај припадности и развијања сигурности у себе, стицање пријатеља
- Остваривање и унапређивање омиљених и заједничких интереса, сарадња са сродним организацијама.
- Организацијом семинара доприносе да радимо на себи и да стечена знања применимо у пракси са децом.
- Много, размена информација је непроцењива, могућности презентовања радова и приказа на стручним конференцијама, исцрпљивачким данима, као и сусрети васпитача болничких група.
- Струковна удружења доприносе у великој мери, побољшавању квалитета ВОР-а, нуде нам стручна усавршавања за јачање компетенција из свих области.
- Треба више организовати окружне стручне сусрете у окрузима који то до сад нису организовали
- Струковна удружења треба да се изборе за нови концепт иницијалног образовања који ће бити у духу реалног програма и целоживотног учења, да буде већа усклађеност студирања са праксом, да се приме промене, законске реулације;

- Савез треба да укаже на то колико је важан квалитет смирочног кадра- предавача који обучава будуће професионалце, ишћање њихових компетенција неопходно сагледавајући и проверавајући;

-Разноликом понодом семинара , трибина, смирочних сусрећа, окрућих сћолова идр. васићачи који присустивују овим скуповима у обавези су да иренесу искуства и добре идеје примене у пракси својим колећинићама

-Уводићи нове садржаје и мећаићи концепцију садашњих конференција

НЕАДЕКВАТНИ ОДГОВОРИ КОЈИ УПУЋУЈУ НА (НЕ) РАЗУМЕВАЊЕ КВАЛИТЕТА КВАЛИТЕТА У ПРАКСИ ПРЕДШКОЛСКОГ ВАСПИТАЊА И ОБРАЗОВАЊА

Велики број одговора говоре о неразумевању, указују на то како видимо , какав однос имамо према квалитету у раду . То истовремено говори и о потреби индивидуалног, заједничког , системског урећивања по овом питању уз укљученост свих нивоа у систему васпитања и образовања. Ови специфични неадекватни одговори упућују на неопходност промене на нивоу иницијалног образовања, институција, локалне самоуправе, предшколских установа и свих појединача.

Примери неких од неадекватних одговора на 3.питање из Упитника:

Шћа је иоказатељ квалитетта у усћанови?

Шћа иредузимам да иобољшам квалитетт? Шћа не дозвољава да се осћвари квалитетт?

• дневник; јавне манифестације; такмичења; медаље, ; пехари; плесом до знања; маскенбал; доживљавање и начин деловања екстерне комисије; импозантни резултати на тестирању за полазак у школу; смањујем циљеве и одустајем од строгих правила; учешће на конкурсима; лидерство; деца знају да рачунају, пишу; посете семинарима..; шаблон у раду; инсистирање на писању и планирању; мешовите групе; инклузивно дете; низак ниво образовања родитеља; незаинтересованост других; лоше организован простор; удружења се не труде да побољшају услове рада; не штите права радника...

ЗАКЉУЧЦИ 2. КОНГРЕСА СРПУС

1. Обавеза поштовања норматива у пракси у односу на број деце у групи је одговорност свих надлежних институција и лица.
2. Надлежне институције и лица су одговорне и у обавези доношења акта о мрежи установа и стварања материјалних и осталих услова за оснивање и функционисање предшколских установа у складу са критеријумима из акта.
3. Предшколска установа ствара и унапређује услове у којима се развија индивидуална и заједничка одговорност родитеља и предшколске установе за оптималан развој детета.
4. Предшколска установа је у обавези да предузима мере и активности за стварање и неговање атмосфере заједништва и узајмног поштовања свих актера кроз документа која одређују и унапређују односе између даваоца и корисника услуга (правила понашања, уговор...).
5. За развајање квалитетне праксе у предшколској установи неопходно је успоставити систем квалитетне контроле поштовања свих закона, прописа и правилника који регулишу предшколску делатност.
6. Обавеза поштовања норматива у пракси у односу на опремљеност вртића и стварање услова за остваривање делатности је одговорност свих надлежних институција и лица.
7. Јачање личне одговорности стручног кадра у односу на потребу за промишљњем сопствене праксе, сталним стручним усавршавањем и применом новостечених знања.
8. Предшколска установа ствара и негује услове који подржавају личну одговорност у креирању окружења које подржава развој детета.
9. Унапређивање инклузивне праксе у вртићу може се постићи кроз обезбеђивање боље повезаности, јасно дефинисане обавезе и одговорности свих сегмената и појединаца у образовном систему и друштву у целини.
10. У стварању и подржавању вредности "вртић као заједница која учи", у предшколској установи неопходно је обезбедити услове у којима се негује добра комуникација и уважавање свих учесника.
11. Професионалне компетенције о значају пројектног приступа учењу и увођење пројеката у свакодневну праксу, неопходно је јачати кроз стручно усавршавање у складу са годишњим планом стручног усавршавања на нивоу установе.
12. За остваривање квалитетне васпитно образовне праксе која подржава развој детета неопходно је обезбедити довољан број стручног кадра кроз укидање забране запошљавања у предшколским установама.

13. Велики број васпитача, медицинских сестара васпитача, стручних сарадника, директора, термину "иницијално образовање" приписује неадекватно значење, што упућује на закључак да постоји неразумевање овог појма.

14. Неопходност и важност укључивања свих сегмената образовног система и појединаца у процес грађења заједничког значења и разумевања термина који се односе на васпитање и образовање.

15. За стварање и одржање квалитетне праксе, неопходно је редефинисати критеријуме уписа на факултете за образовање кадра за рад у предшколском васпитању и образовању како би били квалитетнији и усклађенији са потребама праксе.

16. Критеријуми уписа на факултете за васпитаче треба да обезбеде добру основу за будуће школовање и обављање делатности тако што ће дефинисати са којих профила средњег образовања постоји проходност за упис (средња медицинска школа, гимназија, уметничка школа).

17. Критеријуми уписа на факултете за васпитаче треба да обезбеде добру основу за будуће школовање и обављање делатности тако што ће као обавезан критеријум уписа бити тест личности и провера способности (језичких, музичких, физичких...).

18. Студијски програми својим курикулума и начином студирања (кроз организацијске аспекте) треба да омогуће бољу повезаност теорије и праксе током студирања као основе за разумевање значаја теорије васпитања, образовања, учења, развоја, схватања о детету...у контексту практичне делатности.

19. У остваривању квалитетног иницијалног образовања морају се мењати и стално проверавати садржаји студијских програма, начин студирања као и квалитет односно компетенције стручног кадра који обучава будуће професионалце.

20. У студијске програме уврстити студентску праксу која ће дужином свог трајања, циљевима, садржајима и организацијом омогућити да студенти прођу кроз све сегменте рада у вртићу. У планирање садржаја праксе неопходно је укључити и предшколску установу. Периодично спроводити евалуацију праксе.

21. При променама постојећих и увођењу нових студијских програма неопходно је сагледати потребе послова у оквиру предшколске делатности и направити квалитетнију везу потреба праксе са нивоима образовања васпитача.

22. Ниво струковног образовања васпитача даје добру основу за реализацију васпитно образовног рада, те је у том смислу неопходно поставити критеријуме и дефинисати начине ангажовања васпитача који су завршили специјалистичке студије (које су уско и уситњено постављене) као и оних који су добили мастер звање у остваривању предшколске делатности.

23. Неопходно је увести и поштовати критеријуме за преквалификацију у звање медицинска сестра васпитач. Преквалификацију омогућити само кандидатима који су завршили средњу медицинску школу, гимназију, уметничку школу уз обавезну практичну наставу.

24. Студијски програми кроз садржаје и кроз начин студирања треба да обезбеде јачање/ усвајање / прихватање /разумевање инклузивног васпитања као вредности у раду са децом.

25. За стварање и одржање квалитетне васпитно-образовне праксе неопходно је јачање компетенција за организовање различитих активности и садржаја кроз рад у малим групама и кроз омогућавање индивидуалног рада.

26. Квалитетна васпитна пракса захтева јачање компетенција у флексибилном уређењу простора у коме се одвија васпитно-образовни рад.

27. Код стручних радника неопходно је радити на и пружати подршку јачању свесности о значају коришћења природног, неструктурираног и полуструктурираног материјала из окружења као подршке дечјим потребама.

28. Показатељ квалитета на коме треба радити и усавршавати га, је имплементација сазнања и искустава стечених на семинарима, обукама, стручним сусретима...као и на дефинисању критеријума који ту имплементацију чине видљивом.

29. У оквиру рада на нивоу установе и вртића неговати/ јачати личну и заједничку одговорност у стварању слике о делатности, о ауторитету и положају оних који раде са децом.

30. Значајан показатељ квалитета васпитно-образовне праксе који се сагледава у свакодневном животу деце и одраслих је разумевање, заштита и остваривање дечјих права.

31. Јачање компетенција у разумевању процеса учења деце, подршке развоју, потенцијала вршњачког учења кроз мешовите групе (деци блиско животно искуство).

32. Јачање компетенција и одговорности у односу на процес праћења, посматрања, планирања , укључености деце и свих одраслих у тај процес.

33. Струковна удружења по својим статусним деловањима формирана су да би подржала струку, професионализам и дали подршку остваривања принципа предшколског васпитања и образовања у раду са децом.

Своју делатност удружења остварују кроз неколико праваца деловања:

- Активности организовања сусрета, конференција, конгреса, трибина, округлих столова, истраживачких дана, окружних и регионалних сусрета, фестивала... Сви учесници су потврдили значај и потребу оваквог начина организовања рада удружења.

- Удружења дају подршку и јачају професионалне компетенције свих запослених кроз организовање различитих семинара, обука, размене искустава кроз примере праксе из различитих средина. На тај начин омогућено је преношење искустава, увид у различитости праксе, преиспитивање сопствене праксе и уношење промена у њу. То истовремено даје осећај сигурности и припадања.
- Струковна удружења су препозната и као место где се сусрећу теорија и пракса предшколског васпитања и образовања . Кроз ангажовање стручњака из предшколства поједине теме се осветљавају из угла теорије (значај, потреба, принципи, вредности...), а кроз приказе примера из праксе дају слику о томе како се те вредности практикују и виде у стварном животу у вртићу.
- Значајан допринос струковних удружења види се и у организовању студијских путовања која омогућавају увид у различите приступе остваривању предшколске делатности у окружењу и шире. То истовремено осветљава слику сопствене праксе, могуће правце промена ка још квалитетнијој пракси.

* Шта учесници анкете препознају да их онемогућава у остваривању квалитета у васпитно-образовном раду:

- Велики број деце у групи.
- Неусаглашеност закона и прописа који регулишу различите сегменте предшколске делатности (просвета, здравство, социјала, буџет, санитарна инспекција, рад и радни односи..) и у том погледу постављање различитих забрана које су у колизији са отвореним и целовитим приступом у васпитно-образовном процесу.
- Недовољан број личних пратилаца за децу са сметњама у развоју, неадекватно уређени односи у погледу обавеза и могућности ангажовања личних пратилаца, као и самопроцена васпитача о некомпетентности за инклузивно образовање.
- Питање личне и заједничке одговорности, нереална међусобна очекивања, остављање посла за друге, неразумевање међу колегама, родитељима ...
- Недовољан број педагога и психолога, као и недовољан и неадекватан тимски рад на свим нивоима.
- Форсирање припреме деце за различите јавне манифестације (најчешће се своди на "дриловање" без значаја за сам развој) .
- Давање примата формалности, придржавање старог режима и начина рада, наглашавање

значаја добијених продуката у раду са децом, а не процеса кроз који пролазе и деца и одрасли.

- Недовољан број просветних саветника у школским управама који би били подршка предшколским установама.

ЗАКЉУЧЦИ

КА МИНИСТАРСТВУ ПРОСВЕТЕ, НАУКЕ И ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА

1. Обавеза поштовања норматива у пракси у односу на број деце у групи је одговорност свих надлежних институција и лица (*Просветна инспекција*)

2. Надлежне институције и лица су одговорне и у обавези доношења акта о мрежи установа и стварања материјалних и осталих услова за оснивање и функционисање предшколских установа у складу са критеријумима из акта.

3. За развајање квалитетне праксе у предшколској установи неопходно је успоставити систем квалитетне контроле поштовања свих закона, прописа и правилника који регулишу предшколску делатност. Унапређивање инклузивне праксе у вртићу може се постићи кроз обезбеђивање боље повезаности, јасно дефинисане обавезе и одговорности свих сегмената и појединаца у образовном систему и друштву у целини

5. За остваривање квалитетне васпитно образовне праксе која подржава развој детета неопходно је обезбедити довољан број стручног кадра кроз укидање забране запошљавања у предшколским установама.

6. Неопходност и важност укључивања свих сегмената образовног система и појединаца у процес грађења заједничког значења и разумевања термина који се односе на васпитање и образовање.

7. Критеријуми уписа на факултете за васпитаче треба да обезбеде добру основу за будуће школовање и обављање делатности тако што ће дефинисати са којих профила средњег образовања постоји проходност за упис(средња медицинска школа, гимназија, уметничка школа) (*Сектор за високо образовање*)

8. У појединим сегментима студијских програма омогућити веће и квалитетније укључивање васпитача из праксе .Регулисати финансијску подршку установама у остваривању студијске праксе.

9. При променама постојећих и увођењу нових студијских програма неопходно је сагледати потребе послова у оквиру предшколске делатности и направити квалитетнију везу потреба праксе са нивоима образовања васпитача (*Сектор за високо образовање*)

10. Ниво струковног образовања васпитача даје добру основу за реализацију васпитно образовног рада, те је у том смислу неопходно поставити критеријуме и дефинисати начине ангажовања васпитача који су завршили специјалистичке студије (које су уско и уситњено постављене) као и оних који су добили мастер звање у остваривању предшколске делатности.

11. Неопходно је увести и поштовати критеријуме за преквалификацију у звање медицинска сестра васпитач. Преквалификацију омогућити само кандидатима који су завршили средњу медицинску школу, гимназију, уметничку школу уз обавезну практичну наставу

* Шта учесници анкете препознају да их онемогућава у остваривању квалитета у васпитно-образовном раду:

- Велики број деце у групи.
- Неусаглашеност закона и прописа који регулишу различите сегменте предшколске делатности (просвета, здравство, социјала, буџет, санитарна инспекција, рад и радни односи..) и у том погледу постављање различитих забрана које су у колизији са отвореним и целовитим приступом у васпитно-образовном процесу.
- Недовољан број личних пратилаца за децу са сметњама у развоју, неадекватно уређени односи у погледу обавеза и могућности ангажовања личних пратилаца, као и самопроцена васпитача о некомпетентности за инклузивно образовање.
- Питање личне и заједничке одговорности, нереална међусобна очекивања, остављање посла за друге, неразумевање међу колегама, родитељима ...
- Недовољан број педагога и психолога, као и недовољан и неадекватан тимски рад на свим нивоима.
- Форсирање припреме деце за различите јавне манифестације (најчешће се своди на "дриловање" без значаја за сам развој) .
- Давање примата формалности, придржавање старог режима и начина рада, наглашавање значаја добијених продуката у раду са децом, а не процеса кроз који пролазе и деца и одрасли.
- Недовољан број просветних саветника у школским управама који би били подршка предшколским установама.

12. Струковна удружења по својим статусним деловањима формирана су да би подржала струку, професионализам и дали подршку остваривања принципа предшколског васпитања и образовања у раду са децом.

Своју делатност удружења остварују кроз неколико праваца деловања:

- Активности организовања сусрета, конференција, конгреса, трибина, округлих столова, истраживачких дана, окружних и регионалних сусрета, фестивала... Сви учесници су потврдили значај и потребу оваквог начина организовања рада удружења.
- Удружења дају подршку и јачају професионалне компетенције свих запослених кроз организовање различитих семинара, обука, размене искустава кроз примере праксе из различитих средина. На тај начин омогућено је преношење искустава, увид у различитости праксе, преиспитивање сопствене праксе и уношење промена у њу. То истовремено даје осећај сигурности и припадања.
- Струковна удружења су препозната и као место где се сусрећу теорија и пракса предшколског васпитања и образовања . Кроз ангажовање стручњака из предшколства поједине теме се осветљавају из угла теорије (значај, потреба, принципи, вредности...), а кроз прикази примера из праксе дају слику о томе како се те вредности практикују и виде у стварном животу у вртићу.
- Значајан допринос струковних удружења види се и у организовању студијских путовања која омогућавају увид у различите приступе остваривању предшколске делатности у окружењу и шире. То истовремено осветљава слику сопствене праксе, могуће правце промена ка још квалитетнијој пракси.

13. Критеријуми уписа на факултете за васпитаче треба да обезбеде добру основу за будуће школовање и обављање делатности тако што ће као обавезан критеријум уписа бити тест личности и провера способности (језичких, музичких, физичких)

ЗАКЉУЧЦИ

КА ЗАВОДУ ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА И ЗАВОДУ ЗА ВРЕДНОВАЊЕ КВАЛИТЕТА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

1. Унапређивање инклузивне праксе у вртићу може се постићи кроз обезбеђивање боље повезаности, јасно дефинисане обавезе и одговорности свих сегмената и појединаца у образовном систему и друштву у целини

2. Неопходност и важност укључивања свих сегмената образовног система и појединаца у процес грађења заједничког значења и разумевања термина који се односе на васпитање и образовање

ЗАКЉУЧЦИ ЗА ВИСОКОШКОЛСКЕ ИНСТИТУЦИЈЕ

1. Велики број васпитача, медицинских сестара васпитача, стручних сарадника, директора, термину "иницијално образовање" приписује неадекватно значење, што упућује на закључак да постоји неразумеваше овог појма

2. Неопходност и важност укључивања свих сегмената образовног система и појединаца у процес грађења заједничког значења и разумевања термина који се односе на васпитање и образовање.

3. За стварање и одржање квалитетне праксе, неопходно је редифинисати критеријуме уписа на факултете за образовање кадра за рад у предшколском васпитању и образовању како би били квалитетнији и усклађенији са потребама праксе

4. Критеријуми уписа на факултете за васпитаче треба да обезбеде добру основу за будуће школовање и обављање делатности тако што ће дефинисати који са којих профила средњег образовања постоји проходност за упис(средња медицинска школа, гимназија, уметничка школа)

5. Критеријуми уписа на факултете за васпитаче треба да обезбеде добру основу за будуће школовање и обављање делатности тако што ће као обавезан критеријум уписа бити тест личности и провера способности (језичких, музичких, физичких)

6. Студијски програми својим курикулума и начином студирања(кроз организацијске аспекте) треба да омогуће бољу повезаност теорије и праксе током студирања као основе за разумевање значаја теорије васпитања, образовања, учења, развоја, схватања о детету...у контексту практичне делатности (*и Филозофски факултети*)

7. У остваривању квалитетног иницијалног образовања морају се мењати и стално проверавати садржаји студијских програма, начин студирања као и квалитет односно компетенције стручног кадра који обучава будуће професионалце.

8. У појединим сегментима студијских програма омогућити веће и квалитетније укључивање васпитача из праксе .Регулисати финансијску подршку установама у остваривању студијске праксе.

9. При променама постојећих и увођењу нових студијских програма неопходно је сагледати потребе послова у оквиру предшколске делатности и направити квалитетнију везу потреба праксе са нивоима образовања васпитача

10. У студијске програме уврстити студентску праксу која ће дужином свог трајања, циљевима, садржајима и организацијом омогућити да студенти прођу кроз све сегменте рада у вртићу. У планирање садржаја праксе неопходно је укључити и предшколску установу. Периодично спроводити евалуацију праксе. (*и Филозофски факултет*)

11. Студијски програми кроз садржаје и кроз начин студирања треба да обезбеде јачање/ усвајање / прихватање /разумевање инклузивног васпитања као вредности у раду са децом.

12. Ниво струковног образовања васпитача даје добру основу за реализацију васпитно образовног рада, те је у том смислу неопходно поставити критеријуме и дефинисати начине ангажовања васпитача који су завршили специјалистичке студије (које су уско и уситњено постављене) као и оних који су добили мастер звање у остваривању предшколске делатности.

ЗАКЉУЧЦИ КА СРЕДЊИМ МЕДИЦИНСКИМ ШКОЛАМА

1. Неопходно је увести и поштовати критеријуме за преквалификацију у звање медицинска сестра васпитач. Преквалификацију омогућити само кандидатима који су завршили средњу медицинску школу, гимназију, уметничку школу уз обавезну практичну наставу.

ЗАКЉУЧЦИ КОНГРЕСА ЗА ПРЕДШКОЛСКЕ УСТАНОВЕ

1. Обавеза поштовања норматива у пракси у односу на број деце у групи је одговорност свих надлежних институција и лица (*директори и УО*)

2. Предшколска установа ствара и унапређује услове у којима се развија индивидуална и заједничка одговорност родитеља и предшколске установе за оптималан развој детета (*УО и Савет родитеља*)

3. Предшколска установа је у обавези да предузима мере и активности за стварање и неговање атмосфере заједништва и узајмног поштовања свих актера кроз документа која одређују и унапређују односе између даваоца и корисника услуга (правила понашања, уговор...) (*УО и Савет родитеља*)

4. За развајање квалитетне праксе у предшколској установи неопходно је успоставити систем квалитетне контроле поштовања свих закона, прописа и правилника који регулишу предшколску делатност

5. Обавеза поштовања норматива у пракси у односу на опремљеност вртића и стварање услова за остваривање делатности је одговорност свих надлежних институција и лица

6. Јачање личне одговорности стручног кадра у односу на потребу за промишљњем сопствене праксе; сталним усавршавањем и применом новостечених знања

7. Предшколска установа ствара и негује услове који подржавају личну одговорност у креирању окружења које подржава развој детета

8. Унапређивање инклузивне праксе у вртићу може се постићи кроз обезбеђивање боље повезаности, јасно дефинисане обавезе и одговорности свих сегмената и појединаца у образовном систему и друштву у целини

9. У стварању и подржавању вредности "вртић као заједница која учи", у предшколској установи неопходно је обезбедити услове у којима се негује добра комуникација и уважавање свих учесника

10. Професионалне компетенције о значају пројектног приступа учењу и увођење пројекта у свакодневну праксу, неопходно је јачати кроз стручно усавршавање у складу са годишњим планом стручног усавршавања на нивоу установе.

11. Велики број васпитача, медицинских сестара васпитача, стручних сарадника, директора, термину "иницијално образовање" приписује неадекватно значење, што упућује на закључак да постоји неразумевање овог појма.

12. Неопходност и важност укључивања свих сегмената образовног система и појединаца у процес грађења заједничког значења и разумевања термина који се односе на васпитање и образовање.

13. Неопходно је увести и поштовати критеријуме за преквалификацију у звање медицинска сестра васпитач. Преквалификацију омогућити само кандидатима који су завршили средњу медицинску школу, гимназију, уметничку школу уз обавезну практичну наставу.

14. У студијске програме уврстити студентску праксу која ће дужином свог трајања, циљевима, садржајима и организацијом омогућити да студенти прођу кроз све сегменте рада у вртићу. У планирање садржаја праксе неопходно је укључити и предшколску установу. Периодично спроводити евалуацију праксе.

15. За стварање и одржање квалитетне васпитно-образовне праксе неопходно је јачање компетенција за организовање различитих активности и садржаја кроз рад у малим групама и кроз омогућавање индивидуалног рада.

16. Квалитетна васпитна пракса захтева јачање компетенција у флексибилном уређењу простора у коме се одвија васпитно-образовни рад.

17. Код стручног радника неопходно је радити на и пружати подршку јачању свесности о значају коришћења природног, неструктурираног и полуструктурираног материјала из окружења као подршке дечјим потребама.

18. Показатељ квалитета на коме треба радити и усавршавати га, је имплементација сазнања и искустава стечених на семинарима, обукама, стручним сусретима...као и на дефинисању критеријума који ту имплементацију чине видљивом.

19. У оквиру рада на нивоу установе и вртића неговати/ јачати личну и заједничку одговорност у стварању слике о делатности, о ауторитету и положају оних који раде са децом.

20. Значајан показатељ квалитета васпитно-образовне праксе који се сагледава у свакодневном животу деце и одраслих је разумевање, заштита и остваривање дечјих права.

21. Јачање компетенција у разумевању процеса учења деце, подршке развоју, потенцијала вршњачког учења кроз мешовите групе (деци блиско животно искуство).

22. Јачање компетенција и одговорности у односу на процес праћења, посматрања, планирања, укључености деце и свих одраслих у тај процес.

* Шта учесници анкете препознају да их онемогућава у остваривању квалитета у васпитно-образовном раду:

- Велики број деце у групи.

- Неусаглашеност закона и прописа који регулишу различите сегменте предшколске делатности (просвета, здравство, социјала, буџет, санитарна инспекција, рад и радни односи..) и у том погледу постављање различитих забрана које су у колизији са отвореним и целовитим приступом у васпитно-образовном процесу.

- Недовољан број личних пратилаца за децу са сметњама у развоју, неадекватно уређени односи у погледу обавеза и могућности ангажовања личних пратилаца, као и самопроцена васпитача о некомпетентности за инклузивно образовање.

- Питање личне и заједничке одговорности, нереална међусобна очекивања, остављање посла за друге, неразумевање међу колегама, родитељима ...

- Недовољан број педагога и психолога, као и недовољан и неадекватан тимски рад на свим нивоима.

- Форсирање припреме деце за различите јавне манифестације (најчешће се своди на ”дриловање” без значаја за сам развој) .

- Давање примата формалности, придржавање старог режима и начина рада, наглашавање значаја добијених продуката у раду са децом, а не процеса кроз који пролазе и деца и одрасли.

- Недовољан број просветних саветника у школским управама који би били подршка предшколским установама.

23. Струковна удружења по својим статусним деловањима формирана су да би подржала струку, професионализам и дали подршку остваривања принципа предшколског васпитања и образовања у раду са децом.

Своју делатност удружења остварују кроз неколико праваца деловања:

- Активности организовања сусрета, конференција, конгреса, трибина, округлих столова, истраживачких дана, окружних и регионалних сусрета, фестивала... Сви учесници су потврдили значај и потребу оваквог начина организовања рада удружења.

- Удружења дају подршку и јачају професионалне компетенције свих запослених кроз организовање различитих семинара, обука, размене искустава кроз примере праксе из различитих средина. На тај начин омогућено је преношење искустава, увид у различитости праксе, преиспитивање сопствене праксе и уношење промена у њу. То истовремено даје осећај сигурности и припадања.

- Струковна удружења су препозната и као место где се сусрећу теорија и пракса предшколског васпитања и образовања. Кроз ангажовање стручњака из предшколства поједине теме се осветљавају из угла теорије (значај, потреба, принципи, вредности...), а кроз прикази примера из праксе дају слику о томе како се те вредности практикују и виде у стварном животу у вртићу.

Значајан допринос струковних удружења види се и у организовању студијских путовања која омогућавају увид у различите приступе остваривању предшколске делатности у окружењу и шире. То истовремено осветљава слику сопствене праксе, могуће правце промена ка још квалитетнијој пракси.

24. У појединим сегментима студијских програма омогућити веће и квалитетније укључивање васпитача из праксе. Регулисати финансијску подршку установама у остваривању студијске праксе.

ЗАКЉУЧЦИ КОНГРЕСА ЗА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

1. Обавеза поштовања норматива у пракси у односу на број деце у групи је одговорност свих надлежних институција и лица

2. Надлежне институције и лица су одговорне и у обавези доношења акта о мрежи установа и стварања материјалних и осталих услова за оснивање и функционисање предшколских установа у складу са критеријумима из акта

3. За развајање квалитетне праксе у предшколској установи неопходно је успоставити систем квалитетне контроле поштовања свих закона, прописа и правилника који регулишу предшколску делатност

4. Обавеза поштовања норматива у пракси у односу на опремљеност вртића и стварање услова за остваривање делатности је одговорност свих надлежних институција и лица

5. Јачање личне одговорности стручног кадра у односу на потребу за промишљеном сопствене праксе; сталним усавршавањем и применом новостечених знања

6. Унапређивање инклузивне праксе у вртићу може се постићи кроз обезбеђивање боље повезаности, јасно дефинисане обавезе и одговорности свих сегмената и појединаца у образовном систему и друштву у целини

7. Професионалне компетенције о значају пројектног приступа учењу и увођење пројеката у свакодневну праксу, неопходно је јачати кроз стручно усавршавање у складу са годишњим планом стручног усавршавања на нивоу установе.

8. За остваривање квалитетне васпитно образовне праксе која подржава развој детета неопходно је обезбедити довољан број стручног кадра кроз укидање забране запошљавања у предшколским установама.

9. Јачање компетенција у разумевању процеса учења деце, подршке развоју, потенцијала вршњачког учења кроз мешовите групе (деци блиско животно искуство).

10. Значајан показатељ квалитета васпитно-образовне праксе који се сагледава у свакодневном животу деце и одраслих је разумевање, заштита и остваривање дејих права.

* Шта учесници анкете препознају да их онемогућава у остваривању квалитета у васпитно-образовном раду:

- Велики број деце у групи.

- Неусаглашеност закона и прописа који регулишу различите сегменте предшколске делатности (просвета, здравство, социјала, буџет, санитарна инспекција, рад и радни односи..) и у том

погледу постављање различитих забрана које су у колизији са отвореним и целовитим приступом у васпитно-образовном процесу.

- Недовољан број личних пратилаца за децу са сметњама у развоју, неадекватно уређени односи у погледу обавеза и могућности ангажовања личних пратилаца, као и самопроцена васпитача о некомпетентности за инклузивно образовање.

- Питање личне и заједничке одговорности, нереална међусобна очекивања, остављање посла за друге, неразумевање међу колегама, родитељима ...

- Недовољан број педагога и психолога, као и недовољан и неадекватан тимски рад на свим нивоима.

- Форсирање припреме деце за различите јавне манифестације (најчешће се своди на "дриловање" без значаја за сам развој) .

- Давање примата формалности, придржавање старог режима и начина рада, наглашавање значаја добијених продуката у раду са децом, а не процеса кроз који пролазе и деца и одрасли.

- Недовољан број просветних саветника у школским управама који би били подршка предшколским установама.

ЗАКЉУЧЦИ КОНГРЕСА ЗА СТРУКОВНА УДРУЖЕЊА

1. Јачање личне одговорности стручног кадра у односу на потребу за промишљњем сопствене праксе; сталним усавршавањем и применом новостечених знања

2. Значајан показатељ квалитета васпитно-образовне праксе који се сагледава у свакодневном животу деце и одраслих је разумевање, заштита и остваривање дечјих права

3. Професионалне компетенције о значају пројектног приступа учењу и увођење пројеката у свакодневну праксу, неопходно је јачати кроз стручно усавршавање у складу са годишњим планом стручног усавршавања на нивоу установе.

4. Струковна удружења по својим статусним деловањима формирана су да би подржала струку, професионализам и дали подршку остваривања принципа предшколског васпитања и образовања у раду са децом.

Своју делатност удружења остварују кроз неколико праваца деловања:

- Активности организовања сусрета, конференција, конгреса, трибина, круглих столова, истраживачких дана, окружних и регионалних сусрета, фестивала... Сви учесници су потврдили значај и потребу оваквог начина организовања рада удружења.

- Удружења дају подршку и јачају професионалне компетенције свих запослених кроз организовање различитих семинара, обука, размене искустава кроз примере праксе из различитих средина. На тај начин омогућено је преношење искустава, увид у различитости праксе, преиспитивање сопствене праксе и уношење промена у њу. То истовремено даје осећај сигурности и припадања.

- Струковна удружења су препозната и као место где се сусрећу теорија и пракса предшколског васпитања и образовања . Кроз ангажовање стручњака из предшколства поједине теме се осветљавају из угла теорије (значај, потреба, принципи, вредности...), а кроз прикази примера из праксе дају слику о томе како се те вредности практикују и виде у стварном животу у вртићу.

- Значајан допринос струковних удружења види се и у организовању студијских путовања која омогућавају увид у различите приступе остваривању предшколске делатности у окружењу и шире. То истовремено осветљава слику сопствене праксе, могуће правце промена ка још квалитетнијој пракси.

ЗАКЉУЧЦИ ЗА СИНДИКАЛНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ

Анализирајући све одговоре издвојила се се група тема у којима је важно да се ангажују синдикати у циљу промена и стварања услова за остваривање квалитета у предшколској делатности:

- поштовање примене закона, прописа (генерално)
- формирање група са већим бројем деце у групи мимо прописаног норматива (одговорност надлежних инспекција и локала)
- недовољан број стручног кадра и стручних сарадника (у односу на број група и број деце)
- укидање забране запошљавања
- побољшање услова рада
- одговорност и обавеза предшколских установа и локалне самоуправе у обезбеђивању средстава за остваривање континуираног стручног усавршавања као нужног услова за стварање и одржање квалитета у раду са децом

ПРОГРАМСКИ И ОРГАНИЗАЦИОНИ ОДБОР СРПУС